ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5559 7/20 ՄԱՅԻՍ 1904 ՈՒՐԲԱԹ 3 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5559

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آروه‌لك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՏԻՊԱՐ ՔԱՀԱՆԱՅ ՄԸ

Որչափ ցաւալի իրողութիւն է թէ մեր մէջ հազուագիւտ են իրենց ուխտին ու կոչման արժանի եղող քահանաները, նոյնչափ ցաւալի կ'ըլլայ կորուստը ո՛ եւ է քահանայի, որ այդ հազուագիւտ դասակարգին կը պատկանի։

Այս կարգի տիպար քահանայի մը կորուստն ունեցաւ այս վերջերս Վան, յանձին տեղւոյն Աչարաց Թաղի եկեղեցին Աւագերէց Տ. Դիոնէսիոսի, որ վախճանեցաւ Մարտ 22 ին եւ արժանավայել յուղարկաւորութեամբ թաղուեցաւ։ 82 տարեկան էր։ Բովանդակ կեանքին մէջ գաւաթ մը ոգելից ըմպելի չէր խմած, երբեք չէր ծխած եւ ոչ մէկ օրուան պահքը լուծած էր։ Դէմքին կայտառութիւնը, աչքերուն զօրութիւնը, որով մինչեւ մահը առանց ակնոցի եւ ակարութեան կրնար կարդալ եւ գրել, գլխաւոր արդիւնքն էին իր բարեխառն կենցաղին եւ մաքուր ու անարատ կեանքին։ Բարոյական ո՛չ մէկ արատով չէր ամբաստանուած երբեք, թէպէտ իր երեցկինը շատ կանուխէն կորսնցնելու դժբաղդութիւնն ունեցած էր։ Նոյն իսկ իր կատաղի հակառակորդներն անգամ, — զի աշխարհի վրայ Սուրբերն ա՛լ դամ թշնամի ունեցած են — կը խոստովանին զայդ եւ բնաւ չեն կրցած այդ կարգի բամբասանք մը յերիւրել իր վրայ։ Մազերուն եւ մօրուքին եկեղեցականավայել առատութիւնը եւ երկարութիւնը՝ ձիւնափայլ սպիտակութեամբ փայլուն [illegible] պատկառանք կ'ընծայէին տեսնողներուն, ո՛ր ազգի, ո՛ր կրօնքի եւ ո՛ր ազգի կամ ցեղի ալ պատկանէին, չէին կրնար չպատկառիլ իր ալեւոր կերպարանքին եւ ուղղամիտ հայեացքին, մանաւանդ ազնիւ եւ գթառատ նայուածքին, ու մեղմ, յանկուցիչ խօսուածքին, որ քարասիրտն անգամ կրնային շարժել։ Բոլոր իր կեանքին մէջ ո՛չ ոք տեսաւ երբեք իր բարկանալը, նեղսրտիլը եւ դիմացինը վիրաւորելը։ Իսկ անպատշաճ խօսք կամ հայհոյութիւնը իրեն ծանօթ բառերուն մէջ անգամ չկային, ուր մնաց իր արտասանութիւններուն մէջ։

Բայց Տ. Դիոնէսիոս քահանայի գնահատելի արժանիքները միայն այսքան չեն։ Քահանայի տիպար էր իր եկեղեցասէր անկեղծ ոգւով, ճշմարիտ հաւատացեալի ջերմ զգացումով, ինչպէս նաեւ կրօնքի [illegible] նախանձախնդրութեամբ ու կրթական ճշմարիտ առաքելութեամբ։

Ինքը առաջին ուսուցիչն եղած է Վանայ անդրանիկ վարժարանին՝ որ Յիսուսեան անունն ունի եւ կը գտնուի քաղաքամիջի Ս. Տիրամայր եկեղեցիին բակը, ուր 1847ին կը սկսի դասախօսել, երբ դեռ աշխարհական էր եւ Մանուէլ վարժապետ կ'ըսուէր։ Իր կրթական գործունէութեան յիսնամեակը կատարեցին Վանայ մէջ 1897ին մեծ հանդիսաւորութեամբ։ Այլ Տ. Դիոնէսիոս՝ յիսնամեակէն ետքն ալ շարունակեց իր կրթական գործունէութիւնը մինչեւ մահուան նախընթաց տարին։ 1870էն ի վեր աղջկանց Սանդխտեան վարժարանին կրօնի ուսուցիչն էր, եւ ոչ ոք իրմէ աւելի կրցած է կրօնքը սիրցնել իր աշակերտներուն։

Յիսնական թուականներուն երբ Վարագ կը փայլէր իր Դպրեվանք՝ ունենալով ժառանգաւորաց վարժարան մը, Տ. Դիոնէսիոս դեռ աշխարհական եղած ատենէն անուանով Մանուէլ վարժապետն էր, անոր գլխաւոր ուսուցիչ եւ երբեմն ալ տնօրէն։ Իսկ այդ Դպրեվանքին հրատարակած պարբերականին ամենէն հիւթեղ յօդուածներուն մէջ իրեններն կարեւոր բաժին մը ունէին։

Բայց իր կրթական գործունէութիւնը միայն վարժարաններէն ներս չէր որ կը կատարէր։ 1866էն ի վեր, երբ քահանայ ձեռնադրուած էր Վանայ նախկին Առաջնորդ Տ. Իգնատիոս եպս.էն (որ այս Պատրիարք ընտրուելէ քանի մը օր ետք վախճանեցաւ), ամէն կիրակի եւ տօն օրերը եկեղեցիին մէջ կրօնական դասախօսութեան ձեւով քարոզ կուտար, Ս. Գիրք կը մեկնէր եւ կը պարզաբանէր յստակ, պարզ ու դիւրահասկնալի լեզուով, այնպէս որ հազարաւոր անձեր հին եւ Նոր Կտակարանի պատմութիւն, ինչպէս եւ մեր Եկեղեցիին Սրբազան Հայրերէն գլխաւորներուն պատմութիւնը՝ կանոնաւոր ու մեթոտիկ կերպով սորված են Տ. Դիոնէսիոս քահանայի կիրակի եւ տօն օրերը եկեղեցիին բեմէն դասախօսութեան ձեւով տուած քարոզներէն, որոնց ամէնէն աւելի ազդեցիկ ու [illegible] հանգամանքն ան էր որ ամէն ունկնդիր կատարելապէս վստահ էր թէ ինքը անկեղծ եւ ճշմարիտ կերպով կը հաւատար ինչ որ կը սորվեցնէր եւ ոչ թէ լոկ արհեստի կիրարկութիւն մը կը նկատէր իր պաշտօնին կատարումը, առանց հաւատքի եւ համոզման։ Տ. Դիոնէսիոսի վրայ երբեք չկար հաւատքի պակասութիւն. տարակուսող չեղաւ իր գաղափարներուն եւ զգացումներուն ճշմարտութեան ու հաստատութեանը վրայ։ Մանուէլ վարժապետի եկեղեցական ու կրօնական ուսմանց մէջ ունեցած խոր հմտութեանը եւ ջերմ ու անկեղծ հաւատքին համար էր որ Իգնատիոս եպս. զինքը ձեռնադրած ատենը՝ Դիոնէսիոս Արիսպագացիին նմանցնելով անուանեց Տ. Դիոնէսիոս, անուն մը՝ որ բնաւ լսուած չէր այդ կողմերը, եւ այդ պատճառաւ ժողովրդեան անուս դասակարգը մինչեւ վերջ չկրցաւ շիտակ արտասանել։

Հանգուցեալ տիպար քահանան երկասիրութիւններով ալ բեղմնաւոր է, որոնց հինգը լոյս տեսած են արդէն Վարագայ տպարանէն։

Այսպիսի քահանայ մըն էր առն Տ. Դիոնէսիոս, որուն կորուստը այսքան ցաւ պատճառեց։ Վանայ ժողովուրդը միշտ յարգեց զինքը. երէցին առաջին քահանան կը համարէր զայն եւ իբր այն կը պատուէր. երկար տարիներ ի վեր Կրօնական Ժողովին Ատենապետն էր, եւ երբեմն ալ Առաջն. Տեղապահի պաշտօն վարած էր։ Նիւթապէս ալ գէշ վարձատրուած չէր։ Սակաւապէտ կենցաղավարութեամբ եւ պատշաճաւոր խնայողութեամբ մինչեւ վերջ աղքատի նեղութիւն չկրեց բնաւ։ Իր ընտանիքը ապրեցուց, զաւակները կարգեց եւ թոռները տեսնելու հաճոյքն ունեցաւ։

Չէ՞ր արժեր այսքան մը ներկայացնել այս պատուական քահանան, քահանաներու այս տիպարը, որպէսզի օրինակ առնեն անկէ շատ մը քահանաներ, որոնցմէ շատերը իրենց քննադատելի կողմերով կը զզուեցնեն գրեթէ ամէն օր լրագրութիւնը եւ հանրութիւնը, քան իրենց դրուատելի ու գովելի արարքներով։ Երբ գէշերուն վրայ այնքան կը խօսուի, աղէկին վրայէն ալ պէտք չէ լռութեամբ անցնիլ։

ՑՈՒՍԱԿ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՏԱՐՍՈՆԻ ՄԷՋ

Ամէն բան իր եղանակը ունի ամէն տեղ։ Նոյնպէս թղթակցութիւններ եւս իրենց մասնաւոր եղանակը ունին լրագրութեան մէջ։ Այլեւս կը սկսին ծայր տալ ամավերջի, մրցանակաբաշխութեան, մանկապարտէզի հանդէսներու նկարագրութիւնները՝ որոնք կուգան իրենց սովորական տեղն ու բաժինը առնել լրագրական անկիւնաւոր սիւնակներու գրկին մէջ։ Այս ընդհանուր համարատուութիւնը կրնայ մեր կրթական յառաջդիմութեան աստիճանացոյցը համարուիլ, (եթէ խիղճն է որ կը խօսի անոնց մէջ) շատ գովելի է. այն պատճառներով որ ասով կը պահուին մեր կրթական քայլափոխութիւններուն ու բարելաւումներուն մէկ գրաւոր պատկերացոյցը, ասով ամէն տարի կը հրատարակուին մեր ջանքերն ու թերութիւնները, մեթոտներն ու ան՝կանոնաւորութիւնները։ Այս պատճառներով, շատ օգտակար կը գտնենք այս ընդհանուր համարատուութեան ոգին։ Բայց բան մը զոր ցաւով կը յիշենք՝ ան է որ, այս եղանակին, շատ անգամ ուսուցիչք եւ տնօրէնք, վարժապետ եւ վարժուհի, թաղական եւ հոգաբարձու եւ նոյն իսկ... [illegible] անձերուն, գործերուն վրայ անտեղի ու անօգուտ քննադատութիւններ, շատախօսութիւններ կը վխտան հրապարակին վրայ։ Այս առիթով իրար չքաշկռտելու մաղձեր կը թափին փոխադարձաբար՝ վարժարան անուանեալ շատ մը նուիրական յարկերու տակ։ Թերեւս շատ [illegible] ըլլան այս չորիքէն, բայց խիղճ ընթերցողն է որ աւելի վրայ կուտայ, վրայ տալով նաեւ իր... գլուխը։ Ասի նմոյշ մըն է մեր ազգ. բարքերէն։ Անցնինք։

Վերջերս տեղի ունեցաւ քաղաքիս Ազգ. Մանկապարտէզին ամավերջի հանդէսը. հակառակ մանկապարտիզպանուհիներուն, իրենց գործին համար մասնաւորապէս պատրաստուած օրիորդներ չըլլալնուն նորէն կարող եղած էին օգտակար հանդիսանալ այս մատաղ միտքերուն ու հոգիներուն։ Գոհացուցիչ է մեզ տեսնել թէ մանկապարտէզները ճակատագրական դերեր կ'ունենան փոքրիկներուն վրայ։ Իրենց փոքր աչքերէն մէջ հոն յաճախող ու չյաճախող տղաքներու միջեւ տարբերութիւնը զգալի է։ Ուրեմն պէտք է որ քաղաքիս Թաղականութիւնը եւ Հոգաբարձութիւնը ուշադրութեան առնեն այս խիստ կենսական կէտը եւ ջանան առաջ տանիլ մանկապարտէզը, լրացնելով անոր բոլոր պէտքերը։

Քաղաքիս Ամերիկեան Սէյնթ-Բօլ գօլէճին մէջ ալ տեղի ունեցան երկու հանդէսներ, որոնց առաջինը՝ տարբեր լեզուներու մէջ ճառախօսութեան մրցումի հանդէսն էր որ կատարուեցաւ Մայիս 4ին (Ն. Տ.)։ Հանդէսին բացումէն յետոյ Քուայըրը նուագախումբին ընկերակցութեամբ խիստ ներդաշնակօրէն երգեց Լիւթի «Տէյլս Միդէյրիաթօ»ն եւ ամէն երեք ճառախօսներէն յետոյ նուագախումբը կը նուագէր։ Ճառախօսներէն տարբեր լեզուներու մէջ մրցանակ շահող պարոններն հետեւեալներն են. Պարոնայք Հենրի Փիլիկեան եւ Հայկազն Ցոլակեան հայերէնի մէջ։ Հայկազուն Բէշիկեան եւ Լեւոն Պարտագճեան (թրք.), Միհրան Մանիսաճեան (անգլ.) Գրիգոր Աղիրեան (ֆրանս.) եւ Տիմիթրի Թանչօխարիտիս (յուն.)։

Վաղորդայն օրը, հինգշաբթի, ժամը 3ին (Ը. Թ.) կատարուեցաւ նաեւ չըրջանաւարտ կարգի վկայականներու բաշխումի հանդէսը։ Հանդէսը բացուեցաւ Համիտէ քայլերգով զոր յօրդորապէս նուագեց 16 անդամէ բաղկացած նուագախումբը եւ վերջացաւ [illegible] ծափահարութիւններու մէջ։ Յետոյ «Քուայր»ը երգեց նուագախումբին ընկերակցութեամբ Հէնտըլի «Մէսայեա»էն գեղեցիկ կտոր մը (Hallelujah Chorus) եւ անկէ յետոյ չըրջանաւարտ կարգի պարոնները թուրքերէն լեզուով կարդացին իրենց ընթացաւարտի exerciseները, հետեւեալ կարգով. Պ. Միհրան Ն. Մանիսաճեան (Հաճընցի) «Մարդկային երջանկութեան վրայ»։ Պ. Տիմիթրի Է. Թանչօխարիտիս, (Պուլղար Մատէնցի) «Մանի՛ր ղեկ»։ Պ. Ցակոբ Գ. Թորոսեան (Տարսոնցի) «Նիւթական յառաջդիմութիւն եւ բարոյական անկումը»։ 4. Պ. Թորոս Եսայեան (Էվէրէկցի) «Սկեպտիկ բարքերը մեր վարժարաններու մէջ կամ միակողմանի դաստիարակութիւն»։ 5. Պ. Յովհ. Գ. Մակարեան (Հաճընցի) «[illegible] ըլլալու կարեւորութիւնը»։ 6. Յովսէփ Մ. Վեհունի (Մարաշցի) «Կիրքերը իբրեւ արգելք յառաջդիմութեան»։ 7. Յար. Թ. Պօյաճեան «Երկրաբանութիւնը եւ Ծննդոց գիրքը»։ 8. Մինաս Խ. Սալէպեան (Մարաշցի) «Կենսագրութիւններու ընթերցումին եւ ուսումնասիրութեան օգուտները»։ 9. Սամուէլ Մ. Րէճէպեան (Հաճընցի) «Միջավայրին ազդեցութիւնը մարդուս վրայ»։ Այս վերջին պարոնը շատ յուզիչ շեշտերով եւ արցունքոտ աչքերով կարդաց իր հրաժեշտի խօսքերը, նախ աղօթքներ ընելով Վեհափառ Կայսեր արեւշատութեան համար։

Յետոյ Գոլէճին Տնօրէն Տօքթ. Քրիսթի յուզուած շեշտով խօսքը ուղղեց չըրջանաւարտ պարոններուն։ Ապա, Տօքթօրը բուռն ծափերու մէջ բաժնեց վկայականները։ Հանդէսի միջոցին նուագախումբը կը նուագէր Կրաֆ Վիար պէս գեղեցիկ եւ զուտ արուեստագիտական կտորներ։ Վկայականներու բաշխումէն յետոյ, չըրջանաւարտ կարգը երգեց իր յատկապէս պատրաստած հայերէն հրաժեշտի երգը։ Հանդէսը փակուեցաւ ներկաներէն մէկ քանիներուն շնորհաւորական ուղերձներով։

Գոլէճին այս տարուան 9 չըրջանաւարտներէն 4ը Լուսաւորչական, 4ը Բողոքական եւ 1ը Օրթոտոքս Յոյն են։ Կը յուսանք թէ Գոլէճը իր այս անխտրական ոգիով եւ իր մեղուաջան Տնօրէնին անխոնջ ջանքերով ասկէ ետքն ալ միշտ օգտակար պիտի ըլլայ երկրին եւ իր հանրութեան։

Մարմնամարզն ալ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ այս Գոլէճին մէջ։ Վերոյիշեալ երկու հանդէսներէն առաջ, երկու օր ալ, մարմնամարզական փորձեր կատարուեցան։ Վազքի, ցատկելու եւայլն մարմնակրթանքներու մրցումներ եղան շատ յաջող կերպով։ Երանի՜ թէ ազգ. վարժարաններու մէջ ալ տրուէր պէտք եղած կարեւորութիւնը այս կարգի մարմնակրթանքներու, ինչ որ կ'ըլլայ ամէն կանոնաւոր վարժարանի մէջ։

ԴՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Տարսոն

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Ե.

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Մանջուրիա իմ կարծիքով, ամենա[illegible] կայարանը աշխարհի երեսին։ Այդտեղ մենք էլ սովեցինք, եւ ժամերով մնացինք կանգնած սառնամանիքում, լըսելով կոպտութիւններ։ Ամենքը հրում էին մեզ. կասսայի մօտ քիչ էր մնում խեղդէին. եւ այդ բոլորից յետոյ տալով մեզ 2-րդ կարգի տոմսակներ, տարան մեզ զինուորներին յատկացուած վագոններում։

Այդ կայարանում մենք նստեցինք 26 ժամ, եւ դա համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոց էր։ Այդտեղ կային երեք օրից աւելի նստող կանայք իրենց երեխաների եւ իրեղէնների հետ։ Դաժան էին ամենքն էլ։ Անքուն գիշերները, քաղցը, անհանգստութիւնը վատ էին ազդում բնաւորութիւնների վրայ եւ շատ հեզ, քաղցրաբարոյ կանայք, հոգեկան այդպիսի մի տրամադրութեան տակ, դառնել էին չար եւ անհամբեր. յարձակւում էին բոլորի վրայ, արդարի եւ անարդարի, առանց խտրութեան։ Կասսայի մօտ կատարեալ դժոխք էր։ Կոմենդանտը եթէ լինէր մի բարի եւ կարգադրիչ մարդ, կը թեթեւացնէր շատերի սրտի դառնութիւնը. բայց հենց այդ յատկութիւնները նըրանում բացակայում էին. մինչ այդպիսի րոպէներում մի քաղցր խօսքն անգամ շատ թանկ գնով է գնահատւում։

— Պարոն Կոմենդանտ, — կանչում է մի կին — Աստծու սիրուն, ինձ մի տեղ տուէք, երկու օր է ընկած եմ այստեղ հինգ երեխաներով։

Այդ րոպէին երեւում է խոհարարը, գլխի վրայ բարձր բռնած ձկներով լիք ափսէն։ Մի րոպէում մոռացւում է եւ կոմենդանտը եւ տիկինը. ամենքը ընկնում են խոհարարի յետեւից։

Ես թողնում եմ եւ ինձ յաջողւում է խլել երեք ձուկ, որոնց պոչերից բռնած հանդիսաւոր կերպով տանում եմ, ինձնից փոքր հասակակիցների նախանձոտ հայեացքների ուղեկցութեամբ։

— Դուք [illegible] վրայ էք կանգնում — բղաւում է մէկը։

— Ոտքս մի կոխէք — գոռում է մի ուրիշը — ես ադիւտանտի կին եմ։

Համարեայ երեք ժամ մեզ պահում են կայարանի առաջ, բաց օդում, 20 աստիճան սառնամանիքի մէջ, քննելու համար մեր իրեղէնները։ Դա ե՛ւ ծիծաղելի էր եւ զայրացուցիչ. ո՞վ կարող էր մի այդպիսի ժամանակ մտածել մաքսանենգութեան մասին, երբ նոյն իսկ մեր անհրաժեշտ իրեղէնները թողել դուրս էինք եկել Արթուրից։

— Մենք կարգադրութիւն չունենք ստացել ուրիշ կերպ վարուելու, — արդարանում էին ծառայողները, երբ նրանց ասում էին, որ ամօթ եւ անմիտ բան է մարդկանց ժամերով սառնամանիքում պահել հասարակ ձեւականութեան համար։

Ոչ ոք կայարանում չցանկացաւ ասել թէ ե՛րբ պէտք էր տոմսակ առնել հետեւեալ գնացքի համար։ Կայարանի կառավարիչը այնպէս էր կատաղած, որ նրան այլ եւս ոչ ոք չէր մօտենում։

Որպէս զի տալ պատկերը թէ ինչ էր կատարւում կասսայի առաջ, հարկաւոր էր հրաւիրել պատերազմական նկարիչ. մի քանի կանանց դուրս քաշեցին ուշագնաց։ Ես դիտմամբ գործ եմ ածում այդ անքաղաքավարի բառը, այս «դուրս քաշեցին»։ Երբոր մենք բաւական նեղութիւն կրելուց եւ հայհոյանքներ լսելուց յետոյ մօտեցանք կասսային, մեզ յայտնեցին որ այլ եւս տոմսակներ չկան, իսկ հետեւեալ գնացքի համար դեռ չեն տալիս։ Մենք յուսահատւեցանք, վճռելով որ ինչպէս եւ ասում է, մեր ճակատագիրն է կեանքերնիս մնացորդը այդ կայարանում անցընել, բայց մեզ դժբաղդութիւնից հանեցին Կորէայ գնացող օֆիցերներ։ Նըրանք մեզ առաջարկեցին քնել նրանց վագոններում, իսկ իրենք համարեայ ամբողջ գիշեր անցրին կայարանում կասսայի մօտ։ Կայարանի սարսափներից յետոյ մենք կարծես արքայութեան մէջ էինք ընկել. առաջին անգամ մենք հրաշալի թէյ խմեցինք նախաճաշի հետ։ Կարողացանք լըւացուել եւ փառաւոր կերպով քնել։

Առաւօտեան նրանք եկան մեզ յայտնելու, որ մենք կարող ենք շարունակել ճանապարհնիս հենց այդ վագոնով. Նըրանք կարողացել են թոյլտւութիւն ըստանալ այդ վագոնը կցնելու ապրանքատար գնացքի հետ, որը տրուած էր ճանապարհորդների համար։ Մենք գրեթէ չէինք հաւատում մեր բաղդաւորութեան։ Առանձին բաւականութեամբ ես պարտք եմ համարում յիշել օֆիցերների այդ ասպետական վարմունքը դէպի մեզ այդ ծանր եւ կրիտիքական րոպէում, երբ կարծում էինք որ ամենքը մեզ թողել են։

Երբ գնացքը շարժւեց, մենք ազատ շունչ քաշեցինք. մեր օֆիցերների շնորհիւ մենք ազատուեցանք այդ զարհուրելի տեղից։

Գնում էինք լաւ. միայն մի քանի կանայք անընդհատ աղմուկ էին հանում։ Գիտենալով որ ինձ մօտ կայ լցուած ատրճանակ, շատ անգամ զարթեցնում էին ինձ գիշերով, չգիտեմ ինչ հիման վըրայ բացէ ի բաց փախստական աւազակների սպասելով։ Բայկալին մօտենալով սարսափը աւելանում էր։ Մենք ի հարկէ փախստական աւազակների եւ [illegible] մասին վախ չունէինք, եւ կարող էինք հանգիստ քնել, եթէ Արթուրում թողածների մասին մեր անհանգըստութիւնը չլինէր։ Ես առանձնապէս տանջւում էի ամուսնուս վիճակի մասին, որ գտնւում էր Չէմուլպօում Վարեագի վըրայ։

Վարեագի կորստի մասին [illegible] ես չգիտէի։ Ինձ պատահեց կարդալ որպէս թէ Վարեագը դուրս է եկել նաւահանգստից թշնամու մեծ նաւատորմի հանդէպ, իսկ դրա պատճառի եւ հետեւանքի մասին ոչինչ չէր գրած։

Հինգ օրից յետոյ մենք հասանք բայկալեան լճի ափը Պրիստանի կայարանը։

Ճիգդա ԹՂԹԱԿԻՑ

ԳԱՒԱՌԻ ԴԷՄՔԵՐ

Կ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Եթէ երբեք գացած էք Սըլվազ եւ այցելած Աֆիոնին գաղիան կամ Պր. Ա. Թ.ին դեղարանը, թերեւս տեսնելու առիթն ունեցած էք շատ մը նորավէպերու, Ցանքեզնիներու հեղինակ Պր. Կ. Ա. Պարսամեանը։

Կ.Ա.Պարսամեան պատուաւոր եւ հարուստ ընտանիքի զաւակ, [illegible] խոկմունքներով ծանրացած գլուխ մը, նիհար եւ միջահասակ, քամին անցուկ, թուխ երիտասարդ մըն է, իր մայրիկին մէկհատիկ մանչ զաւակը։ Ունի սեւ յօնքեր, եւ յօնքերուն տակ պլպլացող համակրելի զոյգ մը վառ աչքեր. թերեւս ակնարկ մը չի բաւեր՝ կարդալ իր հոգեկան ամբողջ էութիւնը։

Կ. Ա. Պարսամեան ծանօթ անուն մը ունի գաւառացի գրողներուն մէջ։ Մայրենի լեզուէն զատ գիտէ նաեւ ֆրանսերէն եւ անգլիերէն։ Կը գրէ իսկ, երբ պէտք ըլլայ, վասն զի օտար վարժարաններ յաճախած է, եւ իր դպրոցական կեանքին վերջակէտը դրած է Մերզիֆոնի գոլէճէն ելլելով։ Առանձնութեան մէջ լաւ՝ երազող հոգի մըն է համակ։ Բայց ընկերակցութեան մէջ, իր բարեկամներուն ու ծանօթներուն առջեւ, ինչ ըսեմ, — զուարճախօսութեան էացում մըն է. կը խօսի, կը խնդայ, շատ քիչ յոռետես է եւ բնաւ չի սիրեր սուտը։

Կ. Ա. Պարսամեան, արուեստի տէր լաւ լուսանկարիչ մըն է, փափաքող նաեւ իր արուեստին հանրացման։ Լաւ ջութակ կը զարնէ, առանց ախորժելու սակայն [illegible] եղած երգերէ։ Իր ժամանակը երբեմն պարապ կ'անցընէ, եթէ ձեռքը գործ չունենայ։ Իրիկուան, յաճախ կը կարդայ կը գրէ եւ կ'ուսանի։

Այսչափ մը միայն կրցած եմ կարճ ժամանակի մը մէջ ճանչնալ «Գերեզմանին նուագածուն» ծանօթ նորավէպին հեղինակը։ Եթէ [illegible] պակասութիւններ կան, յանձնարարենք իրեն մտերիմ բարեկամ Պ. Վ. Արսլանեանի. թո՛ղ լըրացնէ։

Ադապազար Տ. Թ.

Երկու բարեկամներու միջեւ.

— Պարո՛ն, գիտեմ որ ծխելը կը վնասէ ինծի, բայց դարձեալ կը ծխեմ։ Միտքս բոլորովին կը բթանայ այդ պատճառաւ։

— Ա՛հ, թերեւս առանց ծխելու ալ բթամիտ ըլլաք։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (73)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Գ.

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

— Անշքեղեանները կը վերահաստատէ՞ք մի, ըսաւ նօտարը կատաղի շեշտով մը։ Ա՛հ, կը հասկնամ թէ ինչ ըսել կ'ուզէք այդ խօսքով։ Դուք ազնուականներդ, մասնաւոր կերպեր ունիք անպատուական ըլլալու համար։ Դիւրին է ազնուական ըսելը, բայց տիկինը չպիտի խնդրէր այդ տիտղոսը։ Այդ մասին մի վախնաք։ Նոյն իսկ գործն կուգայ այդ տիտղոսը շնորհել ձեզի, որովհետեւ իմ վրէժառութիւնս աւելի համեղ պիտի ըլլայ եւ աւելի լաւ պիտի ըմբոշխնեմ «չաստուածներու այդ հաճոյքը» որ վրէժառութիւն կը կոչուի։

— Ինչ ըսել կ'ուզէք, հարցուց կոմսուհին յոխորտանքով։ Կը մոռնա՞ք թէ իմ տանս մէջ կը գտնուիք, պարոն Պըրիւլէ։

— Ո՛հ, տիկին, [illegible] չըսել այդ անհաճոյ խօսքերը։ Ուզեցի առնել քալել, բայց դուք վար դրիք զայն։ Աւելի գէշ ձեզի համար, որովհետեւ ձեր դասակարգին վերաբերող մարդոց լեզուով խօսելով. «Հոս եմ, հոս պիտի մնամ։» Կը հարցնէք թէ մոռցա՞ծ եմ ձեր տան մէջ գտնուիլս։ Այդպիսի մոռացում մը արդարանալի պիտի ըլլար իմ կողմէս, որովհետեւ ձեր տանը չէք գտնուիր, եւ ես գրեթէ կրնամ այդ տիտղոսը առնել, իբր սեփականատէր, ինչ որ միակ յատկութիւնն է զոր կ'ուզէք ինծի վերագրել։

Տիկին տը Քէրհուարն ըմբռնեց որ յարձակումը անկեղծ էր այս անգամ։ Նոյն իսկ բիրտ յարձակում մըն էր սակայն, քանի որ նօտարը ո՛ եւ է կերպով խնայած չէր իր դիմացինին, գործածած լեզուին մէջ դնելով այնպիսի բրտութիւն մը, որ ամենէն անտարբեր հանդիսատեսին իսկ նողկանք պիտի ազդէր։ Պրիւլէ կ'օգտուէր ներկայացած առիթէն, իր ուժը չարաչար գործածելու համար, ու Իվօնի մայրը կռահելով վտանգը, փորձեց ի դերեւ հանել այդ բանը։ Իրար անցած, կոմսուհին զայրոյթի ու ընդվզումի շարժում մը ըրաւ, ու յոխորտագին, այդ գռեհիկ մարդուն երեսին պոռաց.

— Ալ կը բաւէ, պարոն։ Իրաւունք ունիք իբր պահանջատէր ներկայանալու, ինչպէս կ'ըսէք. բայց ես ալ իրաւունք ունիմ թոյլ չտալու ձեր նախատինքները։ Եւ քանի որ իմ ըրած խօսքերուս վրայ յենլով զիս նախատելու կ'ելլէք, ես կ'առնեմ անոնց մասին տրուած ո եւ է նշանակութիւն։ Հոս եկած էք իբր հրաւիրեալ մը, իբր տան բարեկամ մը։ Կըրնաք այդ հանգամանքով հեռանալ հոսկէ, ձեզի հաճոյ թուած ատենը թշնամի դիրք մը բռնելու համար, ինչ որ էք իրականութեան մէջ։ Վար չեմ դներ ձեզ։

Գէշ ժպիտ մը տեսնուեցաւ Պրիւլէի շրթունքներուն վրայ։ Փոխանակ զայրանալու, ինչպէս քիչ մը առաջ ըրած էր, պաղարիւն անզգութիւն մը ցոյց տուաւ։

— Ո՛հ, ո՛չ, տիկին։ Այսպէս չպիտի երթամ վռնտուած մարդու պէս։ Շատ անմիտ բան պիտի ըլլար։ Մեծ հովեր ու թատերական ձեւեր առնելու վարժուած էք։ Բայց ես կը հասկնամ այդ ճարտարութիւնները. միայն թէ այլապէս մի նախատէք զիս։ Հիմա պիտի յայտնեմ ձեզ ինչ որ հարկ է։

Կոմսուհիին դէմը անցած էր, կանգուն, գլխարկը հանդարտօրէն դրած մօտը գտնուող [illegible] մը վրայ։ Թեւերը խաչած, իր զոհին տառապանքը կը դիտէր, որովհետեւ այդ վայրկեանէն սկսեալ, իր ճանկերուն տակ կը գտնուէր այդ կինը։

Պրիւլէ տեսած էր որ կոմսուհին գոյն կը փոխէր շարունակ, եւ կը զգար թէ այդ ջղային կորովը, անտարակոյս բռնազբօսիկ, երկար չպիտի տեւէր եւ պիտի ընկճուէր իր բովանդակ զօրութեան առջեւ։

[illegible], ինքզինքը ցուցնելու եւ վճռական կռիւը չյետաձգելու թաքուն մտածումով, շարունակեց նօտարը.

— Տիկին, հպարտութիւն ցոյց կուտաք, բայց քիչ մը ուշ մնացած էք։ Ես ալ նուազ հպարտ եմ, նօտար ըլլալով հանդերձ, եւ տասը տարիէ ի վեր ցոյց պիտի տամ հիմա։ Ամբողջ տասը տարի, բառին լայն առումովը, բարեկամ եղայ ձեզի։ Ամէն առթիւ ցոյց տուի բարեկամ մը ըլլալս, անհաշիւ տալով ձեր պէտք ունեցած գումարները, զորս՝ ինէ կը խնդրէիք։ Ո՛չ ակնարկ եւ ոչ ալ վճարման խօսք ըրի, քանի որ հարկ եղաւ ամէն բան ըսել. Նոյն իսկ պատրաստ էի հրաժարելու իմ իրաւունքներէս։ Անկէ լաւագոյն բան մը պիտի սպասէի՞ք յարգալից ու անձնուէր զաւկէ մը։ Բայց կ'ըմբռնէք թէ ձեր այսօրուան ընդունելութեան պատճառաւ բոլոր այդ տրամադրութիւններս փոխուած են։ Չեմ պարծենար հոգիիս մեծութեան վրայ, որ միայն ազնուական դասակարգին յատուկ է, որուն վերաբերելու արդար փառքը ունիք։ Տիկին, ձեր կոչին վրայ էր որ իբր նօտար ներկայացայ եւ իբր այն խօսեցայ։

Նօտարը հոս կանգ առաւ դիտմամբ, հասկնալու համար թէ իր ըրած հեգնութիւնները ինչ ազդեցութիւն գործած են կոմսուհիին վրայ։

Տիկին տը Քէրհուարն կը ջանար անզգած մնալ, բայց վրդովումը կը կարդացուէր դէմքին վրայ։ Որքան ատեն որ սա հաւատքը ունեցած էր թէ Պրիւլէ իր յոխորտ վարմունքէն պիտի ընկճուէր, լուրջ վախեր չէր զգար։ Բայց նօտարին այս վերջին լրբութեան առջեւ, կոմսուհին կը զգար ակարանալը եւ [illegible] կը կորսնցնէր պաղարիւնութիւնը եւ քաջութիւնը։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՌՈՒՍԻԱ

Նոր զինուորներու առաքումը.— Հերքում մը.— Զինուորական խորհուրդ.— Տպաւորութիւնը Ռուսիոյ մէջ։

Բեդերսպուրկ, 16 մայիս.— Կը հերքուի այն լուրը թէ Քուրոբաթքին զօրավարը եօթը հարիւր հազար զինուոր ուզած ըլլայ։ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմին համար պէտք եղած զինուորներուն թիւը նախապէս որոշուած է կայսեր նախագահութեամբ գումարուած խորհուրդի մը մէջ, որուն Քուրոբաթքին զօրավարն ալ ներկայ գտնուած էր։ Այդ խորհուրդին մէջն էր որ որոշուեցաւ 10րդ ու 17րդ զօրաբանակներուն շարժման մէջ դրուիլը, ինչպէս նաեւ Օտեսայի շրջանակինը եւ յառաջիկային շարժման մէջ դրուելիքներունը։ Մինչեւ չորս օր կարեւոր լուրերու կը սպասուին, թէեւ կայսեր ուղեւորութիւնը պիտի ընդհատէ հեռագիրներու փոխանակութիւնը, վասն զի այդ հեռագիրները նախ կայսեր պիտի ղրկուին եւ յետոյ Բեդերսպուրկ պիտի վերադարձուին։

Բեդերսպուրկ.— (Նիւ Եորք Հէրըլտի թղթակցէն).— Ամէն կողմէ յոռետես կարծիքներ միայն կ'իմանամ։ Ճապոնական զինուորներուն թիւը, այնքան [illegible], Քուրոբաթքին զօրավարը բոլորովին տագնապալից դիրքի մը մէջ կը թողու։ Գերման մամուլին [illegible] բարեկամական ըղձացումները մեծ դառնութիւն կը պատճառեն Բեդերսպուրկի մէջ, մինչդեռ Ռուսիա համակրութեանց պէտք ունի Գերմանիոյ մէջ, Ֆոն Պիւլով կոմսին ջանքերը աւելի անպատեհ կ'ըլլան։

— Մարիա Բաւլովնա մեծ դքսուհին հիւանդանոց կառախումբը, երէկ, Պայքալը անցաւ։

— Դարձեալ Նիւ-Եորք-Հէրըլտի Բեդերսպուրկի թղթակիցը կը հեռագրէ.— «Քանի անգամներ ըսուեցաւ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը ձեռքին մէջ ունի պէտք ունեցած բոլոր զինուորները։ Ճշմարտութիւնը սակայն բոլորովին հակառակն է, վասն զի Քուրոբաթքին զօրավարը միշտ զինուոր կ'ուզէ։ Կը հաւաստուի թէ հիմա Ճապոնները իւրաքանչիւրը 23,000 հոգինոց ութ զօրաբաժիններ ցամաք հանած են. երկու զօրաբաժիններ Բի-Ցէ-Ուօ կը գտնուին, մինչդեռ միւսները կը քալեն Լեաօ-Եանկի վրայ։ Միւս կողմէ երրորդ զօրաբանակն ալ փութով կը յառաջանայ։ Նովոյէ Վրէմիա լաւ կը ցոլացնէ կացութեան մասին Բեդերսպուրկի մէջ տիրող տպաւորութիւնը։ Նոյն թերթը, [illegible] պատրաստելով նոր ձախողութեանց [illegible], կ'ըսէ.— «Անպատճառ պէտք է սպասենք շատ կարեւոր ճակատամարտի մը, բայց վճռական պիտի չըլլայ, ինչ ալ որ ունենայ։ Մեր զինուորները շատ քիչ են Ճապոններուն [illegible] հարուած մը տալու համար։ Միւս կողմէ Ճապոններն ալ մեզի այդ տեսակ բան մը ընելու վիճակին մէջ չեն։ Զինուորական քննադատ մը կ'ըսէ թէ թշնամին ամբողջացուցած է իր տարածումը եւ հիմա կարելի պիտի ըլլայ դատել երկու հակառակորդներուն ցոյց տալիք ռազմագիտական ճարտարութիւնը։ Քուրոբաթքին զօրավարը կ'երեւայ թէ ամէն ջանք կ'ընէ խոյս տալու վճռական ճակատամարտէ մը։ Ճապոններն ալ իրենց կողմէ կ'աշխատին Ռուսերուն կողին վրայ յարձակելու, անոնց կեդրոնը ուժգնապէս նեղելով հանդերձ։ Ասիկա պատերազմին ամէնէն շահեկան ու անձկալից շրջանն է.»

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Ճապոնական գրաքննութեան խստութիւնը.— Պատճառները.— Ռմբակոծութեանց արդիւնքը.— Նաւահանգիստին մուտքը.— Պաշտօնական հեռագիր.— Ռուս սպայի մը քաջագործութիւնը։

Լոնտոն, 16 մայիս.— Տէյլի Նիւզին Չէ-Ֆուի թղթակիցը խիստ շահեկան հեռագիր մը կ'ուղղէ իր լրագրին, վասն զի անգլիական աղբիւրէ առաջին հեռագիրն է որ խրախուսական կ'երեւայ։ Թղթակիցը կը բողոքէ Ճապոնի գործած ճնշումին դէմ անգլիական եւ ամերիկեան թղթակիցներուն վրայ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Այդ հեռագիրը Չէ-Ֆուէն ղրկուած ըլլալով, ճապոնական գրաքննութենէն չէ անցած։ Օգտակար եւ շահեկան տեղեկութիւններ կը պարունակէ այդ հեռագիրը որ հետեւեալն է.

«Չէ-Ֆու ժամանեցի եւ այս քաղաքին մէջ ճապոնական գրաքննութիւն չգտնուելով, առիթէն կ'օգտուիմ՝ բողոքելու Ճապոնի կողմը գտնուող անգլիական ու ամերիկեան թղթակիցներուն [illegible] հակումներուն դէմ։ Այդ հակումը մեծ մասամբ արդիւնք է Ճապոններուն գործած ճնշումին։ Անկախ քննադատութիւն մը ընել ուզողը կը վտարուի Ճապոնէն։ Փորթ-Արթուրի մէջ թղթակիցը հիմա հոս է։ Երեքշաբթի օր հեռացեր է անկէ եւ կը ծանուցանէ որ թէեւ 25,000 Ճապոններ Փորթ-Արթուրի հիւսիսային կողմը ցամաք ելած են, սակայն քաղաքին պաշտպան զինուորները բնաւ վհատած չեն։ Շթէօսէլ զօրավարը իր տրամադրութեան պաշար ունի։ Փորթ-Արթուրի ռուս զօրքերուն թիւն է 15,000, առանց հաշուելու չինացի 30,000 գործաւորները, որոնք ձեռնական աշխատութիւններով կը պարապին։ Զեր թղթակիցը կը հերքէ այն լուրը թէ Փորթ-Արթուրի դէմ Թակօ ծովակալին կողմէ կատարուած զանազան ռմբակոծութիւնները ծանր հետեւանքներ ունեցած ըլլան։ Մարտկոցներուն թնդանօթներէն եւ ոչ մէկը վնասուած է։ Քաղաքին բազմամարդ թաղերը անշուշտ քիչ մը վնաս կրեցին, բայց նաւարանն ու աւազանները անաղարտ կը մնան։ Գոլով նաւատորմին, Ռէթվիզան զրահաւորին բոլոր կողմածները քանդուած են։ Ասքոլտ յածանաւորակն ալ նորոգուելու վրայ է։ Միւս նաւերը անվնաս են։ Նաւահանգիստին մուտքը բացուած ըլլալով, մարտանաւերը կրնան դուրս ելլել։ Երկու յածանաւորակներ եւ երկու թօրփիլանաւորներ անցեալ կիրակի նաւահանգիստէն դուրս ելան։ Ռուս զինուորները կը գրաւեն Լիաօ-Թանկի թերակղզիին բոլոր կարեւոր կէտերը՝ բերդէն երեսուն քիլոմէթր հեռու շրջանակի մը մէջ։ Ճապոնական նաւաբաժին մը, անցեալ կիրակի, Բիօ-Չէուէն գալով դէպ ի ներսերը գնաց, բայց ռմբակոծուեցաւ եւ Խազախներու յարձակումին ենթարկուեցաւ։ Ճապոնները ետ քաշուեցան 85 մեռել թողելով։ Քուրոբաթքին զօրավարը որոշեց Փորթ-Արթուրը պաշտպանել՝ պարպելով հանդերձ ծովեզերքին միւս կէտերը, բաց ի Վլատիվոսթոքէն։ Ռուս բանակը պաշտպանողական ընթացքի պիտի հետեւի Եալուի հիւսիսային կողմը, մինչեւ որ պատրաստ ըլլայ յառաջխաղացութեան ձեռնարկելու, ինչ որ հաւանօրէն յուլիսի վերջերը պիտի կատարուի։ Մինչեւ հիմա կատարուած յառաջապահներու ընդհարումներուն մէջ ճապոնական հեծելազօրքերը շատ անյաջող եղան։ Միւս կողմէ Խազախները գեղեցկագոյն կերպով կատարեցին իրենց պաշտօնը։ Չինական նաւ մը վարձեցի եւ այսօր Փորթ-Արթուր կ'ուղեւորիմ»։

Բեդերսպուրկ.— Ալէքսիէֆ ծովակալը հետեւեալը կը հեռագրէ Ռուսիոյ կայսեր.— «Խոնարհաբար Ձեր Վեհափառութեան կը տեղեկագրեմ Միթէֆի [illegible] ստացուած սա լուրերը Փորթ-Արթուրի գործերուն վիճակին վրայ մայիս 5էն 12.— Այս լուրերը բերաւ մասնաւոր թղթաբեր մը Տալիէնվանի կայարանէն, թշնամիին կողմէ հաղորդակցութեանց երկրորդ անգամ խզուելուն առջի օրը։ Թշնամիին նաւաբաժինը մայիս 5ին երեւցաւ Փորթ-Արթուրի առջեւ. զրահաւորներէ, յածանաւորակներէ եւ թօրփիլանաւերէ կը բաղկանար։ Շարունակեց նաւահանգիստին պաշարումը, առանց գործողութիւն մը կատարելու։ Սեզարեւիչ ու Ռէթվիզան զրահաւորներուն նորոգութիւնները առաջուան պէս ոգեւորութեամբ եւ յաջողութեամբ առաջ կը տարուին։ Նաւահանգիստին մէջ խուզարկութիւնները շարունակուած ատեն, այն տեղը ուր Բոյլիեսս զրահաւորը ատենօք մը վնասուած էր թշնամիին կողմէ դրուած ական մը գտնուեցաւ ջուրին երեսը, որ փոթորիկին հետեւանքով պայթած էր։»

— Ռուսքոյէ Սլովօ հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանելով թէ ռուս երիտասարդ սպայ մը շոգենաւակով մը գացեր է թօրփիլ մը զետեղելու՝ Փորթ-Արթուրը պաշարող ճապոնական յածանաւորակներէն մէկին կողին։ Այդ յածանաւորակը թօրփիլին պայթումէն քանդուեր է, սպան ալ յաջողեր է ցամաք դառնալ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Առաջին ընդհարումը.— Սիու-Եէնի գրաւումը.— Ռուսիոյ ռազմագիտութիւնը.— Ճապոններուն ծրագիրը։

Բեդերսպուրկ, 16 մայիս.— Սախարով զօրավարը մայիս 14 թուականով հեռագիր մը ուղղած է Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին՝ ամփոփելով այն տեղեկագիրները զորս իրեն ղրկած են հեծեալ զօրքերու խումբերը որոնք զանազան տեղեր գացած են՝ թշնամիին դիրքերուն եւ շարժումներուն նկատմամբ հետազօտութիւններ կատարելու։ Խազախներու [illegible] խումբերը, այդ հետազօտութեանց պահուն, քանի անգամներ ընդհարումներ ունեցեր են Թունկուզներու հետ, որոնք այդ կողմերը կ'ասպատակեն։

— Մուքտէնէն կը հեռագրեն թէ Ճապոնները վեց նոր տեղեր երեւցեր են. նաեւ չորս կայարաններ գրաւեր, Փորթ-Ատամսի հարաւային կողմէն հինգ վէրսթ հեռուն երկաթուղին քանդեր, եւ Տալնին գրաւեր են։ Միեւնոյն ատեն Քաւրոքի եւ Օքու զօրավարներուն զօրաբաժինները կը յառաջանան հարիւր քիլոմէթր տարածութեան վրայ։ Սիու-Եէն, որ ռազմագիտական տեսակէտով կարեւոր տեղ մըն է, գրաւուած եւ ամրացուցուած է բանակին ձախ կողը ապահովելու համար։ Բազմաթիւ թնդանօթներ բերուած են։

Շան-Հայ-Քուան.— Սիու-Եէնի մէջ տեղի ունեցած ճակատամարտին վրայ նոր տեղեկութիւն առնուած չէ։ Զրոյց կայ թէ Թայ-Բինկի մէջ ճակատամարտ մը կատարուեր է, բայց այդ լուրը վերապահութեամբ կ'ընդունուի։

Թիէն-Ցին.— Ռուսիոյ կորուստներն են Սիու-Եէնի մէջ հազար հինգ հարիւր մեռեալ ու վիրաւոր։

Նիու-Չուանկ.— Ռուս սպայ մը կ'ըսէ թէ Ռուսերուն ծրագիրն է քաշուիլ դէպ ի Խարպին եւ հոն մնալ մինչեւ որ նոր զինուորներ ժամանեն, յետոյ ամառուան վերջերը դէպ ի հարաւ յառաջանալ։ Անձրեւները երբ սկսին զինուորական գործողութիւնները գրեթէ անկարելի պիտի դառնան։

Աճ-Թունկ.— Ճապոնները կ'ըսեն թէ իրենց ռազմական ծրագիրը փոխած են վերջին պահուն։ Նախ մտադրութիւն կար երկրորդ զօրաբանակը Թա-Քու-Շան ցամաք հանել։ Բիւ-Լիէն-Չէնկի ճակատամարտը յաջող արդիւնքներ տուած ըլլալով, որոշուեցաւ որ զինուորներ ցամաք հանելու գործողութիւնը Տալնիի հիւսիսային արեւելեան կողմը կատարուի։ Սակայն երկրորդ զօրաբանակին մէկ զօրաբաժինը նախկին ծրագրին պիտի հետեւի։ Ճապոնական եւ ռուսական հետազօտիչներու միջեւ շատ մը անկարեւոր ընդհարումներ կատարուեցան։

Նիու-Չուանկ.— Բի-Ցէ-Ուօ ցամաք ելած ամբողջ Ճապոնցիներուն թիւն է [illegible] հազար։

ՆԻՈՒ-ՉՈՒԱՆԿ

Կացութիւնը.— Ճապոններուն մօտենալը.— Ռուս զինուորներ.— Աւազակութիւնը։

Շան-Հայ-Քուան 16 մայիս.— Նիու-Չուանկի մէջ կացութիւնը կայուն է։ Կը յուսացուի թէ ռուսական զինուորները այն ատեն մեկնին երբ Ճապոնները մօտենան Շան-Հայ-Քուանի, որպէս զի պատրաստ միջոց [illegible] եւ քաղաքը անպաշտպան եղած պահուն ժողովուրդը վտանգի չենթարկուի։ Աւազակները, տեղեկանալով որ ռուս զինուորները փոքրաթիւ են, քաղաքին մօտ քանի մը անգամ յարձակեր են անոնց վրայ, բայց կորուստներ տալով ետ մղուեր են։

— Առջի գիշերը քաղաքէն երկուքուկէս քիլոմէթր հեռուն աւազակները յարձակեցան բնիկներու վրայ։ Այդ պահուն աւազակներէն երեքը մեռան եւ երկուքը ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՉԻՆՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Չէզոքութիւնը.— Վերջին օրերու զրոյցները.— Բէքինի կառավարութեան ապահովիչ յայտարարութիւնները.— Գործին գաղտնի կողմը։

Բէքին, 16 մայիս.— (Թայմզի թղթակցէն).— Ամիս մը բացակայ գտնուելով Չինաց հիւսիսային կողմէն, վերադարձէս ի վեր քննութեան ձեռնարկեցի այն զրոյցներուն նկատմամբ թէ Չին առաջարկած ըլլայ բռնաբարել չէզոքութիւնը։ Այս զրոյցները չկրցայ հաստատել։ Ընդհակառակը բնաւ երկիւղ մը չկայ թէ Չին փոխէ մինչեւ հիմա իր հետեւած խիստ խոհական ընթացքը, թէեւ հակառակը գործելու թելադրողներ կան։ Եուան-Շի-Քայ, Չինաց ամէնէն ազդեցիկ փոխարքան, Թիէն-Չինի անգլիական ընդհանուր հիւպատոսին ապահովցուց թէ Չին միշտ բացարձակ չէզոքութիւն պիտի պահէ։ Չինկ իշխանը, տեսակցութեան մը պահուն, նոյն ապահովութիւնը տուաւ Ճապոնի դեսպան Պ. Ուչիտայի։ Դիտելի է թէ այդ զրոյցները մեծ մասամբ գերման աղբիւրներէ կ'ելլեն՝ ներշնչուած պաշտօնական շրջանակներէ, եւ թէ Գերմանիա բարեբաղդ պիտի ըլլայ տեսնելով Բէ-Չի-Լիի փոխարքայ Եուան-Շի-Քայի պաշտօնանկութիւնը, վասն զի այս վերջինը միշտ ընդդիմացած է գերմանական տեսակէտներուն՝ Շանթունկ-Չիլիի երկաթուղիին համար։ Յայտնի է որ երբ շարժում մը ըլլայ ենթադրել տալու համար թէ Եուան-Շի-Քայ առաջադրած է օգնել Ճապոններուն՝ զօրաբանակով մը, ատիկա սա արդիւնքը կրնայ ունենալ որ Չինաց կառավարութիւնը կը ստիպուի աւելի հեռու նահանգ մը փոխադրել Եուան-Շի-Քայը։ Երբեմն զինուորական լրագիրները յօդուածներ կը գրեն՝ զայրոյթ յայտնելով ռուսական զինուորներուն այն ընթացքին համար, որով չինական չէզոք գիւղեր կը քանդեն, մինչդեռ ճապոնական զինուորներուն առջեւէն խոյս կու տան. այդ լրագիրները կը հրաւիրեն Չինը օգնել Ճապոնի՝ երկու երկիրներուն թշնամիին դէմ։ Այս յօդուածները, սակայն, պէտք չէ լուրջ բան մը նկատել։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եալուի ճակատամարտը.— «Թայմզ»ի թղթակիցը.— Վիրաւորներուն համար.— Իշխանական նուէր մը.— Քրոնշտատի [illegible].— Ռուս սպաներ եւ զինուորներ.— Մաքարով ծովակալը.— [illegible]։

Լոնտոն, 16 մայիս.— Թայմզին թղթակիցը որ մասնաւոր շոգենաւով մը Ծայրագոյն Արեւելք կը գտնուի, եւ որ ստիպուած էր դադրեցնել անթել հեռագրի միջոցաւ իր հեռագիրներուն առաքումը՝ ռուս եւ ճապոն կառավարութեանց պահանջներուն վրայ, մայիս 15ին ընդարձակ հեռագիր մը ուղղած է իր լրագրին, ուր արդէն ծանօթ իրողութեանց վրայ սա տեղեկութիւնները կու տայ.— Բիւ-Լին-Ցէի ռուսական ձախողումը արդիւնք է ռազմական ծրագրի փոփոխութեան մը։ Նախ մտադիր էին դէպ ի Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ քաշուիլ՝ ստիպելու Ճապոնները որպէս զի կամուրջներուն առջեւ կռուին։ Յանկարծ որոշուեցաւ պաշտպանել Եալուի ալ եզերքը, եւ վերջին պահուն անլուր ջանքեր եղան՝ բարւոքելու դիրքը որ բնական բաղդաւորութիւններ ունէր։ Նոյն թղթակիցը կը յայտնէ թէ Ճապոնները մեծ դժուարութեանց հանդիպեցան՝ իրենց թնդանօթներուն փոխադրութեանը առթիւ։ Հիմա [illegible] շոգենաւ կը դրուին, [illegible] ճամբաներէն չանցնելու համար։

Բեդերսպուրկ.— Զանազան իշխաններ ղրկեցին Խարպին՝ գետակին վրայ երկու հազար անկողիննոց հիւանդանոց մը հաստատելու համար։ Ռուս կառավարութիւնը վարձեց Վոլկայի վրայ երթեւեկող գետային բոլոր շոգենաւերը՝ վիրաւորներուն եւ յետոյ զինուորներուն փոխադրութեանը համար։

— [illegible] նախկին գնդապետ Սթրոկանով կոմսը մէկուկէս միլիոն ռուբլի նուիրեց մարտանաւ մը գնելու համար։ Կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց այդ նուիրատուին։

— Քրոնշթատի նաւահանգիստին հրամանատարը հրամանագիր մը հրատարակեց եւ սա դիտողութիւնը ուղղեց Լարին զօրավարին, պահանջելով որ պաշտօնական գործերու համար իրեն դիմողներուն հետ ռամկօրէն չվարուի, վասն զի կարելի է պահանջկոտ ու կորովամիտ ըլլալ՝ զինուորական բարեկրթութեան սահմաններուն մէջ մնալով հանդերձ։ Հրամանատարը կարգ մը հրահանգներ կու տայ՝ Ամիրալ Լազարեւ զրահաւորը [illegible] որ Վլատիմիր Մոնոմախի հետ մարզարանի պիտի վերածուի։

Շան-Հայ-Քուան.— Եալուի մէջ Ռուսերուն կրած մեծ կորուստը սա պարագային առաջ եկած է.— Սպաները չկրցան արգիլել իրենց զինուորները խոյանալու Ճապոններուն առջեւ որոնք շատ բազմաթիւ ըլլալով ետ մղեցին Ռուսերը՝ կորուստներ պատճառելով անոնց։

Բեդերսպուրկ.— Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը որոշեց Ամիրալ Մաքարով անունը տալ Լիպաւոյի մէջ շինուող յածանաւորակի մը։

— Ռուսերը Մանչուրիա պիտի ղրկեն Ռիշարտսըն հաղորդակերտին կողմէ տրուած քանի մը շուներ որոնք վիրաւորներ կը գտնեն ճակատամարտի վայրերը։ Իրենց վիզին վրայ ունին պարկ մը որ [illegible] դեղ մը, վիրակապ եւ ուրիշ անհրաժեշտ առարկաներ կը պարունակէ, մինչեւ որ հասնի վիրաբոյժը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼԻԱՕ-ԵԱՆԿԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԸՆԿՂՄԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 մայիս.— Թօքիոյէն առնուած լուրերու նայելով, ճապոնական թնդանօթաձիգներու զօրաբաժին մը, մասնաւորապէս պաշարման գործի ծառայելու յատկացուած, ցամաք ելեր են Լիաօ-Թանկի թերակղզիին արեւմտեան կողմը։ Մանչուրիոյ մէջ զինուորական գործողութիւններ կատարելիք բանակը հազիւ հարիւր հազար հոգիէ կը բաղկանայ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Քորէէն ցամաք ելած ճապոնական զօրախումբը գրաւեց Նիու-Չուանկը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիու-Չուանկէն չինական աղբիւրէ առնուած հեռագրի մը նայելով, Լիաօ-Եանկի շրջակայքը մեծ ճակատամարտ մը տեղի կ'ունենայ։

— Թօքիոյէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Թակօ ծովակալը հեռագրեր է որ Փորթ-Արթուրի շրջակայքը թանձր մշուշ մը կը տիրէ։ Այդ միջոցին ճապոնական Քասուկա եւ Եոշինօ յածանաւորակները ընդհարում մը ունենալով, այս վերջինը քանի մը վայրկեանէն ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն իննսուն հոգի ազատուեր են։ Դարձեալ նոյն օրը ճապոնական Հաննէն յածանաւորակը ռուսական թօրփիլի մը զարնուելով ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն երեք հարիւր հոգի ազատուեր են։

ՊԷՐԼԻՆ.— Թօքիոյէն [illegible] կը գրեն.— Ճապոնական նաւաբաժին մը երկրորդ անգամ յարձակեցաւ Վլատիվոսթոքի վրայ։ Այդ քաղաքին ամրոցները փոխադարձաբար կրակ ըրին։ Ռմբակոծութենէն ետքը ճապոնական նաւաբաժինը Գէնսան քաշուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Լինէվիչ զօրավարը Վլատիվոսթոքի զօրաբանակով կը յառաջանայ Քորէայի մէջ։

— Շանկայէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Չինաց հիւսիսային նաւաբաժինը ամէն տեսակ պէտքերը ու ռազմամթերքները առնելով պատերազմական վիճակի մէջ դրուեր է։ Չինաց հարաւային նաւաբաժնին հրամանատար ծովակալ Լէ-Չանկ-Չինկ իր գործողութեանց կեդրոնը [illegible] Վուսինկ փոխադրեր է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքին զօրավարը ծանոյց թէ Ռուսիայէն ճամբայ ելած երկու զօրաբանակները մինչեւ որ պատերազմի դաշտը չժամանեն, յարձակողական պիտի չսկսի։ Այդ երկու զօրաբանակները յունիսին Մանչուրիա պիտի ժամանեն, սակայն այդ ամիսը անձրեւներու եղանակը ըլլալով՝ Ռուսերը հազիւ օգոստոսին պիտի կրնան յարձակողականի ձեռնարկել։ Մինչեւ այն ատեն պաշտպանողականի վրայ պիտի մնան։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ճապոնները ընդհատած են իրենց յառաջխաղացումը դէպ ի Լիաօ-Եանկ։ Ճապոնական յառաջապահները նահանջած են։

ՖԷՆԿ-ՀՈՒԱՆԿ-ՉԷՆԿ.— Ճապոններուն երկրորդ զօրաբանակը Քաւ-Լան-Թիէն եւ [illegible] ժամանելով, հեռագրական թելերը եւ երկաթուղիի կամուրջները քանդեց։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնները շատ մը կորուստ տալէ ետքը գրաւեր են Բի-Հաուն։

— Անընդհատ տեղացող անձրեւ մը արգելք կ'ըլլայ Ճապոններուն յառաջացմանը դէպ ի Լեաօ-Եանկ։

ՄՈՒՔՏԷՆ.— Թա-Լիէն-Ուանի քարափները ու նաւարանի աւազանները քանդուեցան։

— Ճապոնները գրաւեցին Նիու-Չուանկը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը կը ծանուցանէ թէ Ճապոնները գրաւեր են Նիու-Չուանկը։

— Քուրոբաթքին զօրավարը կը ծանուցանէ թէ Թունկուզ աւազակները որոնք երկաթուղիի երկու կայարաններուն վրայ յարձակած էին, փախուստ մատներ են Ռուսերուն կողմէ, որոնք անոնցմէ շատ մարդ սպաններ եւ վիրաւորեր են։

ՓԱՐԻԶ.— Այսօր նախարարաց խորհուրդ մը պիտի գումարուի Պ. Լուպէի նախագահութեամբ, Պապին կողմէ եղած բողոքին խնդիրը քննելու համար։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփոխան Պ. Ժէռօ Ռիշառ ուրբաթ օր Երեսփ. Ժողովին մէջ համակրութեան քուէ մը պիտի առաջարկէ Իտալիոյ հանդէպ եւ պիտի բողոքէ Պապին՝ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան խառնուելուն դէմ։

— Կ'ըսուի թէ Վատիկանի ֆրանսական դեսպան Պ. Նիզառ անպայման ժամանակով արձակուրդ պիտի առնէ։

ԱՆԳԼԻԱ

Վէճ շոգենաւային ընկերութեանց միջեւ.— Ալքօլամոլութեան նուազումը բանակին մէջ։

Լոնտոն, 16 մայիս.— Անդրատլանտեան գերմանական եւ անգլիական շոգենաւային ընկերութեանց վէճը կը շարունակէ։ Նօրտտոյչէր Լոյտ ու Համպուրկ Ամէրիքէն Փաքէթ Ֆըրմէնի կը գանգատին, ըսելով թէ հունգարական կառավարութիւնը համաձայնութիւն մը կնքած է Քիւնարտի հետ, որով այս վերջնոյն շոգենաւերը, որոշ գիներով, Ֆիումէէն գաղթականներ կ'առնեն, հիւսիսային Ամերիկա փոխադրելու համար։ Քիւնարտ Ընկերութիւնը կը յիշեցնէ գերման Ընկերութեանց թէ իրենք ազատ մրցումի մասին աւելի ծանր [illegible] ենթարկուած են գերման կառավարութեան կողմէ։ Անգլիական նոյն Ընկերութիւնը կ'ապացուցանէ թէ, շնորհիւ գերման սահմանագլխին վրայ հաստատուած առողջապահական քննութեան կայաններուն, այդ Ընկերութիւնները կը ձերբակալեն այն ամէն ուղեւորները, որոնք չեն ուզեր գերման շոգենաւերով ճամբորդել։

— Պ. Ռուտեարտ Քիփլինկ, մեծանուն գրագէտը, սա խորհրդածութիւնը ըրած է անգլիացի զինուորին վրայ. «Տղու մը պէս կը գործէ եւ անասունի մը պէս կ'արբենայ»։ Մնաց որ, շատ տարիներէ ի վեր անգլիացի զինուորը մասնաւոր ախորժ կը զգայ ոգելից ըմպելիներէն։ Արդ, սխալ է այս կարծիքը։ Ժուժկալութեան զինուորական ընկերութեան վիճակագրութիւնները ցոյց կու տան թէ 50,000է աւելի զինուորներ ոգելից ըմպելի բերաննին չեն դներ։ Այս թիւը գրեթէ քառորդը կը կազմէ բանակին։ Իրաւ է որ առայժմ ալքօլամոլութիւնը չի կրնար անհետացած նկատուիլ անգլիական բանակին մէջ, բայց ակներեւ է թէ ժուժկալութեան ընկերութիւնները մեծ գործ տեսած են, իրենց համախոհներուն թիւը շատցնելով։

ԻՏԱԼԻԱ

Նազիի գործը.— Ոստիկանական հետապնդում.— Տասնը չորս դիակներու երեւան հանուիլը։

Հռոմ, 16 մայիս.— Նախկին նախարար Նազիի գործին խառնուող բոլոր անձերը ոստիկանութեան կողմէ կը հետապնդուին, սա ենթադրութեամբ թէ անոնք մեղսակից եղած են նախկին նախարարին։ Լաւատեղեակ աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, առայժմ նոր ձերբակալութիւններ չպիտի կատարուին։ Կը հերքուի Պ. Նազիի որդւոյն ձերբակալութիւնը, որ [illegible]։ Գալով տիկին եւ օրիորդ Նազիի, Հռոմէն չեն հեռացած, ինչպէս լուր տարածուեցաւ։ Բարեկամներու մօտ գացած են, ուր Թրիպունայի խմբագիր մը կրցած է զանոնք տեսնել։ Արդարութեան ձեռքէն խոյս տալու դիտումին հերքեցին, ըսելով թէ կ'ուզէին խուզարկութիւններէ զերծ մնալ։ Երբ վերջանան խուզարկութիւնները, իրենք ալ տուն պիտի դառնան։

— Բալերմոյի մէջ, Նաւագործարանին մօտ պեղումներ կատարուած ատեն, տասնչորս կմախքներ երեւան հանուեցան։ Կը կարծուի թէ Մաֆիայի զոհերէն ըլլան անոնք, որովհետեւ քանի մը տարի առաջ այդ հողը վարձու տրուած էր մէկու մը, որ իբր աւազակներու պետ ձերբակալուած էր ոստիկանութեան կողմէ։ Քննութիւն բացուած է այս գործին վրայ, որ մեծ յուզում առաջ բերած է ժողովրդեան մէջ։

ԹԻԲԷԹ

Թիպէթցիները օգնութիւն կը ստանան։— Անգլիական արշաւախումբը

Լոնտոն. 16 մայիս.— Թիպէթցիները օգնութիւն ստացած ըլլալ կը թուին։ Նոր թնդանօթներ հանած են ամրոցին մէջ եւ կը շարունակեն ռմբակոծել անգլիական բանակը։ Վերջին լուրերուն վրայ, հիւսիսակողմի բնակիչները [illegible] անցած են, Լամաները հովիւէ հովիւ կը շրջին, կրօնքի պատերազմ քարոզելով։ Անգլիացի արշաւախումբը ճամբայ ելած է մայիս 14ին, հրդեհի տալով կարեւոր գիւղ մը, ուրկէ թնդանօթի հարուածներ արձակուած էին անգլիական արշաւախումբին վրայ, մայիս 5ի յարձակման ատեն։ Այդ գիւղը խոյս տուած էին շատ մը Թիպէթցիներ։

ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾ ՄԸ

Ֆրանսական ամրութեանց յատակագիծներ ծախուած.— «Մաթէն»ի Լոնտոնի թղթակցին դերը.— Ամբաստանեալներ։

Փարիզ, 15 մայիս.— Ուէսթմինսթըր [illegible], երէկ, սա հեռագիրը հրատարակեց, Միլանի իր թղթակցէն ստացած, մայիս 14 թուով.— «Շատ լաւատեղեակ աղբիւրէ կ'իմանամ թէ, լրտեսութեան գործ մը, բացառիկ կերպով ծանրակշիռ, երեւան հանուեր է Լոնտոնի մէջ, կ'երեւայ թէ զինուորական գաղտնի եւ ամենակարեւոր վաւերագիրներ ծախուած են Գերմանիոյ։ Անտարակոյս, այս գործը զգալի հետեւանքներ պիտի ունենայ»։ Անգլիական ուրիշ լրագիրներ ալ [illegible] կ'արտատպեն այս հեռագիրը։ Անոնց խօսքին նայելով, հարուստ Անգլիացի մը յարաբերութեան մտեր է մէկու մը հետ, որ իրեն ծախեր է ֆրանսական ամրութեանց յատակագիծներ։ Անգլիացին կը պատրաստուէր օտար տէրութեան մը ծախել զանոնք, երբ ֆրանսական ոստիկանութիւնը միջամտեց՝ ազդարարելով ֆրանսական հողէն չհեռանալ։ Այդ Անգլիացին երկու մեղսակիցները ձերբակալուեր են։ Միւս կողմէ, Մաթէն ընդարձակ մանրամասնութիւններ կը հրատարակէ լրտեսութեան այս գործին վրայ։ Լոնտոնի իր թղթակիցը Ֆրակօլա Բիէթրօ անուն Տալմատացիէ մը առեր է [illegible] յատակագիծներ, որոնք կը վերաբերին Շէրպուրի, Պրէսթի եւ Թուլոնի ամրութեանց։ Մաթէնի թղթակիցը ֆրանսական դեսպանատան յանձներ է այդ թուղթերը ուր յայտարարեր են թէ ամենակարեւոր վաւերագիրներ էին անոնք։ Տալմատացին, սկզբան, բարիզեան ուրիշ թերթերու թղթակիցներուն ծախել ուզեր է այդ յատակագիծները, բայց անոնք կասկածեր են առաջարկուած չափազանց գինին համար։ Ֆրակօլա Բիէթրօ յայտարարեր է թէ այդ յատակագիծները առեր է Սէզարէ Ճիոլիա անուն Իտալացիէ մը եւ Ժէրէմի Մէժքի անուն Ֆրանսացիէ մը, որոնք Պրիւքսէլ մեկներ են, զինքը առանց դրամի ձգելով։ [illegible] թղթակցին բառերուն նայելով, այդ Ֆրանսացին ու Իտալացին ծանօթ են նոյն քաղաքին մէջ եւ խառնուած են Թուլոնի շրջակայ ամրութեանց մէջ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— [illegible] տրուեցաւ անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան ընդհանուր մայր տնօրէնի դիւանին [illegible] քարտուղար Նէճէթ պէյի եւ [illegible] նախարարութեանց քարտուղար Հիւսէին Հիլմի էֆ.ի։

— Բ. զօրաբանակին [illegible] Զ. զօրաբաժնին (Պանտրմա) հրամանատար կարգուեցաւ Սպարապետի Դիւան հետեւակներու առաջին ֆիրքին տեսուչ Հաճի Իզզէթ փաշա որ այդ առթիւ ֆէրիգութեան աստիճանին բարձրացաւ։

— [illegible] Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմուած [illegible] յանձնաժողովին անդամներէն կրօնական գործոց տեսուչ Զիւվէր պէյի։ Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ նոյն յանձնաժողովին անդամներէն վաճառական [illegible] էֆ.ի եւ ճարտարապետ Եանքօ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ [illegible] Նէճէթ պէյի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ [illegible] Ռէժիի վարչութեան առաքմանց տեսուչ Նուհ էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Իզմիրի մէջ վաճառական իտալացի Էտմոն Ճիուսթինիանի մարքիզին։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Գոնիայի իտալական փոխ-հիւպատոս Պ. Ալպէր Նիքոլաս [illegible]։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Երուսաղէմի իտալական ընդհանուր հիւպատոսարանին թարգման Պ. Նիքօլա [illegible]։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ամերիկացի այն թնդանօթաձիգ սպան, որ Միսիրէ գացած էր [illegible] յածանաւորակին սպաներուն եւ նաւաստիներուն վեց շաբաթի չափ ուսուցանելու արդիական թնդանօթներու գործածութիւնը, պաշտօնը աւարտելով երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ եւ [illegible] Նաւագործարանին ներկայացուցիչ Ուիլեամս զօրավարին հետ ծովային պաշտօնարանը երթալով ներկայացաւ նախարար [illegible] փաշային։ Ամերիկացի սպան յայտարարեց թէ օսմ. սպաները [illegible] բարձրագոյն վարժարաններէն շրջանաւարտ ելած կարող անձեր են եւ արդէն հմտութիւն ունին արդիական թնդանօթներու գործածութեան, որով քիչ ատենուան մէջ, առանց ալ եւս ուսուցիչի պէտք ունենալու, բաւական հմտութիւն ձեռք բերած են։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Պուլկարիա փախածներէն հինգ հարիւր [illegible] հոգի իրենց տեղերը վերադարձած են Ճումայի Պալայի, Ռազլըքի կողմերը եւ այլն։

— Ռումէլիի նահանգաց վերջին դէպքերուն ատեն աւերներին այրած գիւղերը, կ'ըսէ Հագիգաթ, [illegible] համար զերծ պիտի մնան ամէն տեսակ տուրքերէ։

— Զինուորական տեղակալ [illegible] էֆ. եւ ոստիկան-զինուորներու [illegible] Րէֆիգ աղա իրենց հրամանատարութեան գտնուող [illegible] հետ [illegible] գիւղին [illegible] մէջ հանդիպեր են աւազակներու խումբի մը։ Ընդհարում կատարուելով, աւազակներէն մէկը ձերբակալուեր է, իսկ միւսները փախեր են։

ՍԱՄՈՍԻ իշխան Եանքօ էֆ. Վիթինոս այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։ Երէկ Բ. Դուռը երթալով իր հրաժեշտի այցելութիւնը մատոյց Մեծ-Եպարքոսին, ներքին գործոց նախարարին եւ միւս նախարարներուն։

— Նախորդ իշխան Մավրոկէնի պէյ երէկ Կ. Պոլիս ժամանելով [illegible]

Կայս. Պալատ գնաց։ Յետոյ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, Ներքին գործոց նախարարին եւ պետական Խորհուրդին նախագահին հետ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ.— Երէկ ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի ապարանքին մէջ՝ Դուրուչէշմէ՝ տեղի ունեցաւ Ն. Վսեմութեան որդւոյն՝ պետական Խորհուրդին անդամներէն Մազհար Համիտ պէյի հարսանեկան հանդէսը՝ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի աղջկանը հետ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին դիր-նախագահութեան պաշտօնը կը վարէ նոյն ճիւղին անդամներէն Ալի Հայտար պէյ, փոխանակ Հաճի Աքիֆ փաշայի որ Բարիզ գնաց նոր պատշաճութիւններուն տպագրութեանը հսկելու։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պորտուգալոյ, Գերմանիոյ, Սպանիոյ ու Պելճիքայի դեսպանները եւ Սեւ Լերան դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ կուսակալութիւնը ամէն ջանք կ'ընէ՝ երկրաշարժէ վնասուածները պատսպարելու եւ անոնց պէտքերը հոգալու համար։ Մինչեւ հիմա կատարուած հանգանակութիւնէն հազար ոսկիի չափ գումար մը ղրկուած է Բալլըք ու Ճումայի Պալա, ուր տուներու շինութիւնը եւ նորոգութիւնը փութով առաջ կը տարուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երէկ առտու, Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ կատարուած գոհաբանական աղօթքներուն ներկայ գտնուեցան նաեւ հելլենական դեսպանը, Սեւ Լերան ու Պուլկարիոյ գործակատարները, Յունաց Պատրիարքարանին ներկայացուցիչները եւ այլն։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը դեսպան Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

— Պետական Խորհուրդին անդամ Թիւրխան փաշա շնորհաւորութեան համար այցելեց Թաղուց Ռուսիոյ դեսպանատանը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը Ռումանական Թագ պատուանշանին երկրորդ կարգը տուաւ արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին պէյի, քաղաքական դիւանին տեսուչի օգնական Յուսուֆ պէյի եւ խորհրդականներու օգնականներէն Ճիվանեան Նշան էֆ.ի։ Նոյն պատուանշանին երրորդ կարգը՝ արտաքին Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Տիգրան էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ – ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպան Պառոն ֆոն Գոլիչէ մայիս 3/16ին Բէչ-Թոյի մէջ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր ներկայացեր է։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Հաշուեկալութեանց Ատեանին անդամներէն Իպրահիմ պէյ որ վերջերս Հիճազի նահանգին տէֆթէրտար անուանուած էր, երէկ Մեծ Շաւկեալէն անցած ատեն յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 5ին Գալաթիւղի Ըպլըմասըլըքի կողմը վաճառական Հաքքը պէյի ամարանոցին մօտը գտնուած երկու հաւնոցներ այրեցան։

ՔՈԼԵՐԱ.— Պարսկաստանի Քոնս-Թիր անուն տեղը երեւան ելած քոլերայէն մինչեւ ապրիլ 27 պատահեր են 19 դէպքեր ու 9 մահեր։ Խանքինի մէջ մայիս 4ին ու 5ին քոլերայէ երկու դէպք ու մէկ մահ պատահեր են։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Բոռ-Սայիտի մէջ չորս-հինգ օրէ ի վեր ժանտախտէ դէպք չէ պատահած։

— Աղեքսանդրիոյ մէջ մայիս 4ին ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է։

ԱՏԱՆԱՅԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին մէջ մահերու թիւը քանի մը ամիսէ ի վեր զգալի կերպով բարձրացած է։ Հարանիթէ շատ տղաք կը մեռնին։

— Նահանգին մէջ հունձքերուն վիճակը ընդհանուր կերպով գոհացուցիչ է։

ՈՍԿԻ ԿԼԼՈՂ ԳՆՉՈՒՀԻՆԵՐԸ.— Սկիւտարի Աճը Պատեմ Թաղը հայ կին մը իր տանը դրանը առջեւ նստած ատեն քանի մը գնչուհիներ պաշարեցին զայն, բաղդը նայելու համար։ Հայ կինը մերժեց, բայց գնչուհիները կարեւորութիւն չտուին, մօտեցան անոր եւ գրպանը գտնուած դրամապանակը որ հինգուկէս ոսկի ու մէկ մէճիտիէ կը պարունակէր, չարթեցին ու փախան։ Հայ կինը սկսաւ պոռալ։ Ոստիկանները հասնելով ձերբակալեցին գնչուհիները որոնք փախչելու ատեն հինգ ու կէս ոսկին կլլած էին։ Վրանիներուն միայն մէկ մէճիտիէն գտնուեցաւ։ Գնչուհիները Սկիւտարի ոստիկանատունը ղրկուեցան։

ՆԱԽԱՆՁԸ

գձուձ եւ անարգ զգացում մը չըլլար ու եւս, երբ ուրիշ անձի մը գեղեցիկ ակռաներուն վրայ կը դառնայ։ Մնաց որ, աւելի լաւ է նախանձի, առարկայ ըլլալ քան թէ նախանձիլ։ Եւ այս բանը կարելի է ձեռք բերել, ամէն օր խնամով գործածելով Օտոլը։

ԹԵՐՁԻ
Օ. ՍԱՐԲԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նումէրօլու տիւքեանընտա։

Պու քէրրէ Եվրոբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ էթմիշ օլդուղընտան վէ ղայէթ պիլիւմ վէ էհվէն ֆիաթլարլա էլպիսէ իմալ օլունաճաղընտան ըրյայէթլու միւշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ
ԵՒ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Երէկուան կրօնային – բարեգործական հանդէսին առաջին մասը նկարագրեցինք Արեւելքի երէկուան թիւով, շարունակութիւնը վերապահելով այսօրուան։

Կիւլպէնկեան բարեյիշատակ Սեւաֆէ եւ Սարգիս էֆ.ներու եւ օրհնեալ Տիկին Վերժին Պ. Կիւլպէնկեանի գերեզմաններուն վրայ հոգեհանգիստ կատարուելէ ետքը, Ս. Պատրիարքը՝ առաջնորդութեամբ դպիրներուն եւ շրջապատուած բազմաթիւ անձերէ, Հիւանդանոցի բոլոր յարկերը այցելեց, որոնց մէջ խաչհանգիստ կատարուեցաւ։ Հիւանդանոցի վերնագոյն յարկերէն եւ Հիւանդանոցի արտաքնոցէն անցնելէն ետքը, Թափօրը ելաւ հիւրանոց, ուր հանգիստ առաւ Ս. Պատրիարքը եւ յետոյ առաջնորդուեցաւ ճաշարան։ Ըստ սովորութեան հաստատութեան մէջ պատսպարուող ուսանողներու տաղաւարը ճաշարանի վերածուած էր, պաճուճ յարդարանքով։ Սրահին ճակատը զետեղուած էր Կայս. Թուղրան, եւ երկու կողմը օսմ. դրօշներ. պատուհաններուն մէջտեղերը դափնիի ոստեր կը զարդարէին։ Սեղանին կը նախագահէր Ս. Պատրիարքը, որուն աջ կողմը բազմեցան Տ. Գրիգորիս արքեպ. Յովհաննէսեան, Տ. Գէորգ եպսկ. Երեցեան, Տ. Ներսէս եպսկ. Ասլանեան, Տ. Մուշեղ Վրդ., Տաճատ Վ., Վահան Վ. Տէր Մինասեան, Վահան Վ. Յակոբեան, Ներսէս Վ. Դանիէլեան, Բարգէն, Բրոսսոնեան, Տիրայր, Եզրաս եւ Մարկոս Գորոզալեան վարդապետները, Տ. Մկրտիչ Ա. քահանայ եւ ուրիշ քահանաներ։ Ձախ կողմի սեղանին երկայնքը բազմած էին՝ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան եւ անդամները Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Դր. էֆ. Էվրէնեան եւ Դր. էֆ Ալեքսանեան, Որբանոցի Խնամակալութեան անդամները՝ Գորեան, Բանիկեան, Ճըմարոսեան եւ Քէրէսթէճեան էֆ.ները, Պատրիարքարանի գործակատար Արիս էֆ. եւ երկու դիւանապետները՝ Թէլեան Բարթող եւ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ները, Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան, Ազգ. Հիւանդանոցի բժշկապետ Տքդ. Տաղաւարեան էֆ. բժշկական մարմնոյն հետ, մամուլի ներկայացուցիչներ, ուսուցիչներ ուսանողներ, Հիւանդանոցի պաշտօնէութիւնը։

Սեղանին վրայ նախ Ս. Պատրիարքը բաժակ առաջարկեց վասն արեւշատութեան Ն. Կայս. Վեհափառութեան Ղազի Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ Բ. Խանի, որ ամենամեծ բարերարը եղած է Ազգ. Հիւանդանոցին, նման իր երջանկայիշատակ նախնեաց, որոնց բարձր հովանաւորութիւնը վայելած է մինչ այս բարենպատակ հաստատութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութեան հովանիին տակ է որ, ըսաւ, մենք կը վայելենք ամէն շնորհ եւ եկեղեցական ու կրթական ամէն դիւրութիւն։ Սեղանակիցները, որոնք յոտնկայս կ'ունկնդրէին այս բաժակաճառին, ջերմ ծափահարութիւններով ողջունեցին զայն։ Ապա Պատրիարքարանի Թուրքերէնի դիւանապետ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան՝ Թուրքերէն լեզուաւ բանախօսութիւն մը արտասանեց, ի վեր հանելով Վեհ. Սուլթանին անսպառ շնորհները թէ՛ ազգին եւ թէ՛ Հիւանդանոցին վրայ, ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով Ն. Կ. Վեհափառութեան համար։ Ներկաները ծափահարութիւններով մասնակցեցան այս բարեմաղթութիւններուն։ Տ. Գրիգորիս արքեպ. Յովհաննէսեան բաժակ պարպեց Ս. Հայրապետին կենացը։ Տ. Մկրտիչ Ա. քհնյ. յիշեց Կիլիկիոյ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը, եւ ըսաւ թէ իրաւ է թէ առանց մէկ եկեղեցիին մէկ Հայրապետ բաւ կը համարին, բայց, ինչպէս եղած է Ս. Լուսաւորչայ ժամանակ՝ Աղուանից կաթողիկոսութեան ատեն, կրնան նոյն ընդհանրական Հայրապետին գործակիցներ եւ օժանդակներ գտնուիլ։ Եկեղեցւոյ բուն գլուխը Յիսուս Քրիստոս է, ըսաւ, եւ ամէն ոք անոր կողմէ կը հովուէ ժողովուրդը։ Մանաւանդ Կիլիկիոյ Թեմին վրայ բազմեցաւ կաթողիկոս մը որ կը ճանչնայ նախագահութիւնը Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսին եւ կը ջանայ օգտակար ըլլալ իր թեմին։ Տ. Մկրտիչ Հայրը բաժակ պարպեց Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին կենացը։ Ծափահարութիւններ վերջացուցին Տ. Գրիգորիս արքեպսկ.ի եւ Տ. Մկրտիչ աւագ քահանային բաժակաճառերը։

Տ. Ներսէս եպս. Ասլանեան՝ խօսեցաւ հոգեւոր պետի մը վրայ, որ իր հօտին նուիրած օգտակար կեանքովը մեր սրտին մէջ մեծ տեղ մը կը գրաւէ իրաւամբ։ Անիկա ճշմարիտ եկեղեցականի մը զգացումը եւ անկեղծ սէրը կը կրէ ու Վեհ. Կայսեր ալ բարձր համակրանքին արժանացած է, բան մը՝ որուն արդիւնքը ոչ միայն ինքը, այլ եւ ժողովուրդը կը վայելէ։ Այդ եկեղեցականը Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքն է, որուն համար բաժակ պարպեց եւ երկար կեանք մաղթեց անոր։ Որ այնքան արժանաւորապէս կը վարէ Երուսաղէմի մեր թանկագին ու սուրբ սեպհականութեանց գործերը։ Ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ այս բաժակաճառն ալ։

Ապա խօսեցաւ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան։ — Անչափ յանդգնութիւն մը պիտի նկատէք, ըսաւ, այս բաժակաճառերէն ետքը իմ կողմէս մէկ քանի խօսք ընելը, ես՝ որ չունիմ բանախօս Սրբազաններուն պերճախօսութիւնը, բայց նկատի առէք ոգին, ըսաւ, եւ ոչ թէ խօսքը»։ Ապա խօսքը Ս. Պատրիարքին ուղղելով, ըսաւ թէ Հոգաբարձութիւնը իրեն պատիւ կը համարի որ Վարչութիւնը եւ իր Ս. Նախագահը իրեն յանձնած են այս մեծ Հաստատութեան հոգը, այն պատսպարեալներուն, զորս քիչ մը առաջ այցելելով մխիթարեց Ն. Սրբազնութիւնը։ Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ, ըսաւ, Հոգաբարձութիւնը թերացած չէ իր հոգատարութեան մէջ. յառաջիկային եւս պիտի հրատարակուի այս տարեշրջանի հաշուետուութիւնն ալ, բայց հիմակուընէ մէկ քանի թուանշաններ տամ. 1903 տարւոյ միջոցին 1,656,773 ղրշ. հասոյթ եղած է, 2,000 ղրշ. աւելի նախորդ տարւոյնէ. իսկ 1,460,835 ղշ. ծախք եղած է, դարձեալ աւելի նախորդ տարիէն։ 1903ի յունվար 1ին 1,020 հոգի կար Հաստատութեան մէջ, 108ը պաշտօնեայ։ Նոյն տարին մտած են 1867 հիւանդ եւ բժշկուած դուրս ելած են 1551 հոգի։ 1904 յունվար 1ին՝ 1,022 հոգի կային։ Կիւլպէնկեան էֆ. թուանշաններ տուաւ նաեւ Որբանոցին մասին։ Միայն դպրոցական պէտքերու համար 1903 տարեշրջանին 90 հազար ղրշ. ծախք եղած է. մինչ 1899ին՝ 70 հազար էր, 900ին՝ 77 հազար, 901ին՝ 78 հազար եւ 902ին 89 հազար։ Ծախքերու յաւելման վրայ խօսելով՝ Պատրիկ էֆ. ըսաւ թէ արդի ժամանակին պահանջումներն են, բայց միեւնոյն ատեն տնտեսագիտական սահմանները նկատի առնուած են, եւ չէ ուզուած որ արդէն ժողովուրդին վրայ բեռցած ծախքը կրկնապատկուի։ Այս առթիւ գոհունակութեամբ խօսեցաւ ժողովուրդին բարեսիրութեան վրայ, որ մեծ քաջալեր մը եղած է իրենց պաշտօնին մէջ, զոր վարած են մեծ յօժարութեամբ։ Եւ այս ամենուն վրայ ու առանցմէ վեր, յիշեց Վեհ. Կայսեր առատաձեռն շնորհները, որոնք մեծ զօրավիգ մըն են Հաստատութեան պահպանման գործին համար։

Պատրիկ էֆ. գովեստը ըրաւ Տիկնանց Խնամակալութեան, որուն կատարեալ դերը այրերուն տրուած չէ ըսաւ։ Յիշեց թէ հաստատութեան մէջ 41 ուսանողներ կը պատսպարուին, որոնք Պետական վարժարաններ կը յաճախեն ցերեկները եւ որոնց համար յոյս յայտնեց թէ յառաջիկային օգտակար անհատներ պիտի ըլլան։ Շնորհակալութիւն յայտնեց բժշկական մարմնոյն, պաշտօնէութեան եւ մամուլին, որ միշտ ջանացած է ժողովուրդին սէրը վառ պահել այդ գթութեան յարկին նկատմամբ, եւ շատ անգամ հոգածու աչքով կը նայի հոն երեւան եկող թերութիւններուն։ Յիշեց Տքդ. Խորասանճեանի մահը, որ կորուստ մը եղաւ, քանի որ ան միշտ օգտակար եղած էր Հաստատութեան։ Յետոյ խօսեցաւ Հիւանդանոցին նոր շինուելիք շէնքին մասին, եւ ըսաւ թէ անոր յաջողումին իրաւունք տալու համար գործին մէջ պէտք է ըլլալ։ Եւ եթէ շնորհիւ ժողովուրդին, կարելի ալ ըլլայ զայն շինել, կը մնայ անոր մատակարարութեան հարցը, որ մտահոգութեան առարկայ մը կը կազմէ։ Այսու հանդերձ, նոր շէնքին շինութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն է։ Շնորհակալութիւն յայտնեց այս առթիւ Յարութիւն էֆ. Ասլանեանի, որ ամէն ջանք նուիրած է Հոգաբարձութեան, այդ շինութեան գործին համար, որուն գլուխ հանուելուն ամէն կերպով յոյս յայտնեց եւ ի վերջոյ շնորհակալութիւն յայտնեց Վարչութեան եւ իր Ս. Նախագահին, որոնք զօրաւոր քաջալերիչներ եղած են իրենց. բաժակ պարպեց անոր Ս. Նախագահին կենաց։

Բարթող էֆ. Թէլեան՝ յայտնելով որ Քաղ. Ժողովոյ ատենապետը հիւանդութեան պատճառաւ չէ կրցած գալ, իրեն պաշտօն յանձնուած է Ազգ. Վարչութեան շնորհակալութիւնն ու գոհունակութիւնը յայտնելու Հոգաբարձութեան. նաեւ Որբանոցի եւ Տիկնանց կրկին խնամակալութիւններուն։

Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Սրբազան, Ս. Գիրքէն «Պօղոս տնկեաց, Ապօղոս ջրեաց եւ Աստուած աճեցոյց» խօսքը առնելով յիշեց բոլոր բարերարները, [illegible], Պէզճեան ամիրայէն մինչեւ յետին նուիրատուն։ Ն. Սրբազնութիւնը ամենուն ալ ննջեցելոց հոգւոց հանգիստ եւ կենդանեաց երկար կեանք մաղթեց։

Ուսուցչապետ Պէրպէրեան էֆ. խօսք առնելով ի վեր հանեց հայ ժողովուրդին խնամքն ու հոգածութիւնը հանդէպ Հիւանդանոցին, զոր կը յիշէ ան իր ընտանեկան ամէն ուրախ եւ տխուր պարագաներուն առթիւ իսկ։ Գթութեան այս մեծ յարկին հանդէպ նպաստելու համակրանք ոգին, ըսաւ, արդարեւ շնորհաւորելի է, եւ մաղթեմ որ այս աղքատասիրական եւ եկեղեցական համերաշխ ոգին միայ միշտ, որով ունենանք աւելի դպրոցներ, այն տեղերը ուր կրթութիւնը իր լոյսը չէ տարածած, եկեղեցիներ՝ աւելի պայծառ եւ այսօրինակ գթութեան հաստատութիւններ աւելի բազմաթիւ։ Հետեւաբար արժան է որ բաժակնիս պարպենք բարեսէր հասարակութեան կենացը եւ բարեսիրական զգացմանց զարգացմանը։

Տքդ. Տաղաւարեան էֆ. եւս խօսք առնելով, մէկ քանի վիճակագրական տեղեկութիւններ տուաւ Հիւանդանոցի մէջ դարմանուող հիւանդներու մասին եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Հոգաբարձութեան եւ կրկին խնամակալութեանց։

Հայցկերոյթը փակեց Ս. Պատրիարքը, զուարթ բանախօսութեամբ մը։ Ըսաւ թէ «Այնչափ գովեցիք, այնչափ գովեցիք Հիւանդանոցը որ երբ դուրս ելլէք երթաք վախնամ ըսէք որ Հիւանդանոցը ալ բանի մը պէտք չունի։ Մինչդեռ տակաւին կան կարօտեալներ, աղքատներ, որոնք նպաստի պէտք ունին։ Ազգը կ'աշխատի իրաւ, բայց ամէն բան ո՛չ գումարով եւ ո՛չ կշիռով կը չափուի. այլ իր բաղդատական եւ համեմատական վիճակին մէջ»։ Ս. Պատրիարքը ասոր իբր ապացոյց մէջ բերաւ թէ ասկէ 25 տարի առաջ 600 էր պատսպարեալներուն թիւը, մինչ հիմա կրկնապատիկը եղած է, բայց դեռ նպաստելիք շատ բաներ կը մնան։ Ամէն կողմէ մինչեւ իսկ Պաղտատէն դիմում կ'ըլլայ Պատրիարքարանի եւ երբ կը մերժէ ան՝ Հիւանդանոցին մէջ տեղ չըլլալուն համար, կը տեսնէք բարեսէր եւ բարեկրօն քահանայ մը եւ կամ յոյժ բարեսէր եւ կամ յոյժ բարեգութ Թաղ. Խորհուրդ մը որ վճարական մը կը յանձնեն դիմողներուն։ Բուն Հիւանդանոցը նոր պիտի շինուի, ըսաւ, քանի որ եղածը յիմարանոցի շէնքն է։ Նաեւ եկեղեցին։ Բժշկական պահանջումներ կան։ Ծախքը՝ ծանր է, առ իմ յանկերգս։ 25,000 ոսկիի ծախք եղած է, բայց նոյնքան գումար մըն ալ պէտք է։» Ինչպէս եկեղեցին մէջ, նոյնպէս հոս ալ յիշեց թէ ամէն առթի մէջ ժողովուրդին լումային պէտք կայ։ Գոհունակութիւն յայտնեց Հոգաբարձութեան, որուն ատենապետը ծանօթ է արդէն, իսկ երկու անդամներն՝ իրենց հոգածութեան ապացոյցը տուած են այնքան որ նոյն եւ երկու հոգի եղած ատենը վարած են գործերը։

⁂

Ս. Պատրիարքը ժամ 8ու կէսին գնաց Գուզկ-Չէշմէ Ս. Յակոբայ Որբանոցը, ուր պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ Որբանոցի հանդէսը։ Ն. Սրբազնութեան շուրջը կը գտնուէին եկեղեցական եւ աշխարհական վերը յիշուած անձնաւորութիւնները եւ երկսեռ բազմութիւն մը։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով զոր երգեցին երկսեռ սաները, որուն յաջորդեց հայերէն երգ մը։ Ապա Խնամակալութեան ատենապետ Բանիկեան էֆ. կարդաց Որբանոց-Արհեստանոցին տեղեկագիրը։ Շրջանաւարտներէն մէկը Թուրքերէն ճառ մը կարդաց, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր Ս. Պատրիարքին, Հոգաբարձութեան, Խնամակալութեան եւ ջերմ մաղթանքներ կ'ընէր Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենաց համար՝ Որուն շնորհները կը վայելեն իրենք ալ։ Արհեստանոցի շրջանաւարտներէն մէկն ալ շնորհակալութեան ճառ մը կարդալով յայտնեց թէ իրենց վաստկած նախախայրիքէն հինգ օսմ. ոսկի կը նուիրեն գաւառացի աղքատիկ տղոց ի նպաստ։ Ս. Պատրիարքին պատկերը քանդակել գեղեցիկ շրջանակով մը ներկայացնելով ըսաւ թէ արհեստանոցի շրջանաւարտները կը նուիրեն Ն. Սրբազնութեան ի նշան երախտագիտութեան։ Յետոյ Պետրոս էֆ. Կարապետեան, ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ, գոհունակութիւն յայտնեց Որբանոցին՝ բարոյապէս, մտաւորապէս եւ ֆիզիքապէս զարգացած վիճակ մը ունենալուն համար, եւ ըսաւ թէ այս որբանոց-արհեստանոցը օրինակ նախակրթարան մը եղած է իր արհեստական ճիւղերով, որոնք կրթական ծրագրին ալ կը համապատասխանեն եւ շատ մը նախակրթարաններու կը պակսին։

Վերջին խօսքը Ս. Պատրիարքը առնելով տեսութիւն մը ըրաւ Որբանոցի արդի վիճակին վրայ։ Որբանոցին պարտքն է, ըսաւ, առնել մանուկը ի՛նչ վիճակի մէջ որ է եւ յետոյ հասցնել զինքը այնպէս որ կարենայ ինքզինքը պահել։ Ն. Սրբազնութիւնը գոհ եղաւ որ որբերը իրենց ուսումնական ընթացքին հետ ունեցեր են նաեւ արհեստական ընթացքը, որով ոսկի ապարանջանը թեւերնին անցուցած կրնան ապրիլ կեանքի մէջ։ Նոյնպէս գոհ եղաւ որ այն տղաքներուն՝ որոնք միայն ուսումնական ընթացքը աւարտած են, այդ ուսումնական ճիւղին հետ կապ ունեցող բաներով զբաղելու համար ժամանակ մը եւս Հիւանդանոց կը մնան, մինչեւ որ իրենց ընդգրկած ճիւղը, այն է բժշկութիւն, փաստաբանութիւն, եւն. ուսանին, որոնց համար կ'երթան պետական վարժարանները։ Յետոյ անցաւ Որբանոցի շէնքին եւ ըսաւ թէ այս շէնքը շատ անյարմար է արդի պահանջմանց։ «Բայց ի՛նչ ընենք, այս հնարաւորին առաւելն է, կարեւորին ամբողջը չէ։» Ն. Սրբազնութիւնը ապա յորդորականներ ուղղեց շրջանաւարտներուն եւ բոլոր որբերուն, որպէս զի ճանչնան իրենց վայելած շնորհաց արդիւնքը եւ երախտագէտ գտնուին հանդէպ իրենց բարերարաց, Հոգաբարձութեան եւ Խնամակալութեան, եւ վերջացուց խօսքը մաղթանքներ ընելով Վեհ. Սուլթանին կենաց արեւշատութեան համար։

Հանդէսը վերջանալէ ետքը Ս. Պատրիարքը եւ ներկաները պտտեցան արհեստանոցի բաժինները եւ ոմանք ի՛նչ ի՛նչ գնումներ ըրին։

⁂ Երէկ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղան Հիւանդանոցին.

Ս. Պատրիարք Հայրը	10 Օ. ոսկի
Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ.	1 Ա. »
Տ. Հմայեակ եպիսկ.	1 Օ. »
Տ. Գէորգ եպիսկ.	2 » »
Տ. Մկրտիչ եպիսկ.	54 ղրուշ
Տ. Ներսէս եպիսկ.	40 »
Տ. Վահան Վ. Յակոբեան	30 »
Տ. Յովհաննէս Ա. քհնյ.	60 »
Կիւլպէնկեան Եղբարք	10 Օ. ոսկի
Սարգիս Կիւլպէնկեան Որդիք	10 » »
Թէլեան Բարթող էֆ.	1 Օ. ոսկի
Դուկասեան Նշան էֆ.	40 ղրուշ

⁂

Երէկուան հանդէսի միջոցին եկեղեցական արարողութենէն վերջը երկսեռ խուռն բազմութիւն մը թէ՛ Հիւանդանոցի պարտէզին մէջ եւ թէ հանդիպակաց պարտէզը դաշտային գեղեցիկ ժամանց մը անցուց մինչեւ իրիկուան, օգտուելով մայիսի գեղեցիկ ու զով օդէն։

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Վսեմ. Աբիկ էֆ. Ունճեանի։ Վսեմ. Աբիկ էֆ. որ վերջին անգամ անդամ անուանուեցաւ Քաղաքապետութեան մէջ կազմուած Նպաստամատոյց Յանձնաժողովին, թէ՛ իր այդ պատուակալ պաշտօնին մէջ եւ թէ ամէն առթիւ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է Կայս. կառավարութեան եւ մասնաւորապէս Օսմ. բանակին՝ իբրեւ հայթայթիչ Սպարապետի Դրան։ Կայս. այս բարձր շնորհը, որուն կ'արժանանայ Ն. Վսեմութիւնը, երախտագիտութեամբ պիտի ընդունուի նաեւ իր բազմաթիւ բարեկամներուն եւ համակիրներուն կողմէ։

Խմբագրութիւնս կը փութայ յայտնել այս բերկրալի առթիւ իր ջերմ շնորհաւորութիւնները Վսեմ. Աբիկ էֆէնտիին,

Ցաւօք կը ծանուցանենք մահը Տիկին Նեկտար Գարակէօզեանի, քոյր՝ Ազն. Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեանի եւ մայր՝ Յովհաննէս էֆ. Գարակէօզեանի։ Հանգուցեալը բարի եւ առաքինի կին մըն էր, մայրական ձիրքերով օժտուած եւ բոլոր զինքը ճանչցողներուն սէրն ու համարումը գրաւած։ Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի, ինչպէս կ'երեւայ ստորեւ հրատարակուած Մահազդէն, վաղը առաւօտ, ժամ 3ին, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։

— Այս տխուր առթիւ մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Գարակէօզեան գերդաստանի պետին՝ Գրիգոր էֆէնտիի, հանգուցեալին որդւոյն եւ համայն ընտանեաց ու պարագաներուն։

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ընտանիքը խորին ցաւով կը ծանուցանէ մահը

ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ այս առաւօտ։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի յառաջիկայ Շաբաթ, 8/21 Մայիս, ժամ 3ին (Ք. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։

Հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի ընտանեկան դամբարանին մէջ, Շիշլիի ազգային գերեզմանատանը։

Բերա, 6/19 Մայիս 1904

Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չղրկել։

Ֆէրիգիւղի եկեղեցւոյն շինութեան համար ասկէ առաջ 82 ոսկիի գումար մը հանգանակուած էր Թաղեցիներէ։ Այդ եկեղեցին վերջը Ջինոր պէյի կողմէ վերանորոգուած ըլլալով, այդ գումարը կը մնար ի պահ նոյն ատենի շինութեան յանձնաժողովոյ անդամներուն քով, որոնցմէ Շիրինեան եւ Ճիւպերեան էֆ.ները իրենց քով գտնուած դրամէն՝ 75 ոսկի յանձնեցին Ս. Պատրիարքին, որ Թաղային պէտքի մը՝ գլխաւորաբար վարժարանին շինութեան պիտի յատկացնէ։ Մնացեալ 7 ոսկին ուրիշ անդամի մը յանձնուած ըլլալով, այն ալ այս օրերս պիտի յանձնուի Ս. Պատրիարքին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

ԹՈՔԻՕ, 19 մայիս.— Ռոյթեր կ'ըսէ թէ ճափոնական երկրորդ զօրաբանակին գործողութեանց պաշտօնական տեղեկագիրը, մայիս 5էն 17, կ'ըսէ թէ զինուորները մայիս 5ին ցամաք ելեր են ճափոնական նաւատորմին պաշտպանութեամբ՝ առաջուընէ որոշուած տեղ մը։ Թշնամին եւ ոչ մէկ տեղ մը երեւցաւ։ Մայիս 6ին զօրախումբ մը գրաւեց երկաթուղին՝ Բուլան-Թիէնի հարաւային կողմը. թէ՛ երկաթուղին եւ թէ հեռագրական թելը յետոյ քանդուեցան ամրոցէն զինուորներուն կողմէ։ Մայիս 16ին ճափոնները գրաւեցին Չի-Զա-Թաւի եւ Զաւ-Լի-Զանի բարձունքները, փախցնելով թշնամին որ դէպ ի հարաւ գնաց։ Այդ գործողութեան մէջ ճափոնները ունեցան 146 մեռեալ եւ վիրաւոր։

— Թոկօ ծովակալը կը հեռագրէ թէ մայիս 15ին թանձր մշուշի մը ատեն, Բորթ-Արթուրի մօտ, Քազուկա յածաւորակը զարնուեր է Եօշինօ յածաւորակին որ քանի մը վայրկեանէն ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն իննսուն հոգի միայն ազատուեր են։ (Եօշինօ 1893ին շինուած էր. ունէր 110մեթր երկայնութիւն ու 14 լայնութիւն, 4160 թոնօ տարողութիւն, 15,000 ձիու ուժով մեքենայ եւ ժամը 21–23 հանգոյց արագութիւն)։

— Ճափոնցի ծովակալին հեռագիրը կը յայտնէ թէ նոյն օրը ճափոնական Հացուցէ մարտանաւը ռուսական ականի մը զարնուելով ընկղմեր է։ Նաւաստիներէն երեք հարիւր հոգի ազատուեր են։

ՇԱՆՂԱՅ.— Հավաս կը ծանուցանէ թէ Խունխուզներ քանդեր են Անճաւի կամուրջը եւ հեռագրական թելը կտրեր են Ֆէնկ-Ճանկի հիւսիսային կողմէ։ Ճափոնները նոր զինուորներ կը ղրկեն Քորէայի հիւսիսային կողմը՝ հաղորդակցութիւնները վերահաստատելու ճափոնական բանակներուն եւ ընդհանուր սպայակոյտին միջեւ։ Ռուսական զինուորները հաւանօրէն բաւական բազմաթիւ են Նիւ-Չուանի կողմերը։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը Մուքտէնէն այսօրուան թուականով հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանելով թէ վերջին լուրերուն նայելով, ճափոնական բանակը ընդհատած է իր յառաջխաղացութիւնը։ Ճափոնական գլխաւոր ուժերը հիմա կը համախմբուին Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի եւ Եալուի մէջտեղը։

—Բորթ-Արթուրի մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։

ՍԷՈՒԼ.— Քորէայի կառավարութիւնը ջնջեց Ռուսներուն տրուած արտօնութիւնները՝ Եալուի եւ Թումէնի վրայ անտառներու արտադրութեան համար։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը, մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, կը յայտարարէ թէ Զասուլիչ զօրավարին պաշտօնանկ եղած ըլլալու լուրը սուտ է, բայց տակաւին պաշտօնապէս հաստատուած չէ։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ.— Թրանսվալ ուղեւորող չինացի գաղթականներուն հաստատուած տեղը ժանտախտէ մահացու դէպք մը պատահեցաւ։

ԲԻՇԹԱ.— Աւստրիական պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովը ընդունեց ծովային նախարարութեան ելմտացոյցը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՐԱ, 19 մայիս.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Տալնիէն նաւակով մը նոյն քաղաքը ժամանող տասնեակ Ռուսեր ըսեր են որ ճափոնները նորէն ամրափակեր են Բորթ-Արթուրը։ Ըսեր են նաեւ թէ ճափոնական Շիքիշիմա զրահաւորը եւ Ազամա յածաւորակը ընկղմած են Բորթ-Արթուրի առջեւ՝ Ռուսներուն կողմէ դրուած անշարժ թորփիլներէ։ Այդ, Ռուսները կը յարեն թէ այս տեղեկութիւնները առած են Տալնի գտնուող ռուս սպայէ մը որ Բորթ-Արթուրէն հեռագիր մը առեր է։

ԼՈՆՏՐԱ.— Թոքիոյէն առնուած հեռագիր մը նայելով Թոկօ ծովակալը տեղեկագրեր է Միքադոյին թէ թանձր մշուշի մը հետեւանքով Բորթ-Արթուրի առջեւ ընդհարում մը պատահեր է ճափոնական Քազուկա եւ Եօշինօ յածաւորակներուն միջեւ։ Վերջինը ընկղմեր է։ Իննսուներեք հոգի միայն ազատուեր են։ Նոյն օրը ճափոնական Հացուցէ զրահաւորը ընկղմեր է Ռուսներուն կողմէ դրուած թորփիլէ մը։ Երեք հարիւր հոգի ազատուեր են։ Այդ զրահաւորը 15,000 թոնօ տարողութիւն եւ բազմաթիւ թնդանօթ ունէր։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Հոս մեծ գոհունակութիւն պատճառեց ճափոնական ձախողումին լուրը։ Կայսեր անցած ճամբաներուն վրայ խանդավառ [illegible] կատարուեցան։

— Լինէվիչ զօրավարին բանակը կը յառաջանայ Քորէայի մէջ։ Յառաջապահները Խունխուզները քանդեցին Ան-Ճուի կամուրջը եւ կտրեցին Բինկ-Եանկի հեռագրական թելերը։

ԼՈՆՏՐԱ.— Ճափոններուն կողմէ Նիու-Չուանկը գրաւուած ըլլալու լուրը հաստատուեցաւ։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ճափոնական բանակը շատ յամրօրէն կը յառաջանայ տեւական անձրեւներու հետեւանքով։

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսայի Շահանէ)

46 ատէտ օն սօլ նէմչէ գոլասը ֆի 17, 55 ատէտ Թապան գոլասը ֆի 14, 58 ատէտ Թապան գոլասը ֆի 13, 64 ատէտ սըրմա գոլասը ֆի 11, 34 ատէտ սէքիզլիք գոլա ֆի 21, 55 ատէտ Թապան գոլասը ֆի 14, Նէմչէ մալընտան պիրինճի ֆայրիգա Թոհմասը ֆի 194, 15 ատէտ Նէմչէ մալընտան իքինճի ֆայրիգա Թոհմասը ֆի 189, 60 ատէտ սէֆրայ ֆի 174, 61 ատէտ ֆայրիգա պաղտատիլիսի ֆի 12, 67 ատէտ ֆայրիգա պաղտատիլիսի ֆի 10, 67 ատէտ օն սօլ սըրմա գոլասը ֆի 10, 67 ատէտ ասրաւ սօլ սըրմա գոլասը ֆի 10, 73 ատէտ սէքիզ սօլ սըրմա գոլասը ֆի 8, 46 ատէտ եէմլի գոբըշլըք գոլա ֆի 17, 58 ատէտ մաչինէ գոլասը ֆի 13, 34 ատէտ օն պիր սօլ ալէա նէմչէ գոլասը ֆի 21, 85 ատէտ նէմչէ մալընտան քինիւլ ֆայրիգա Թոհմասը ֆի 199։ Եամին վէ ֆիաթը պալաատա մուհարրէր օլարագ Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ պիլմիւնաքասա Թալիպի էօհտէսինէ պուլունանլարըն էնվալի քէֆալէթլէրինի մահը հալը բուլմէնին սէքիզինճի ճումա էրթէսի կիւնինէ գատար խազինէի խասսա իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Եամին մզայէտէ գոյուլան էշեա ... մէզքուր կիւն սաաթ օն պիրտէ ... մը մէզքուր Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 5 Մայըս 320 1–3

ՅՈԴԱՅԱՆԻ ԵՒ ՅՈԴԱՏԱԳ.

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՈՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՈՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Ծաղկատապային բոլոր հիւանդութիւններ, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կոնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՈՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գովաֆեան խան Թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վէնսան Գասպարեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Դեղատոմսերը երբեք չէին պակսիր
չի դրկուիր

Դեղատուներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուաց** Ընդհանուր Ապահովագրութեան

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ՝ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ [illegible] տոկոսի տոկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու [illegible] դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալը Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գովաֆեան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՖ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնարան խան

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ
RICQLÈS
ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՅԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ

Կը բուժէ սրտի, գլխու եւ ստամոքսի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլէրին։

Ակռաներու եւ արդուզարդի համար շատ լաւ է. Նաեւ համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։

ԿԵՂԾԻՔԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԱՆԳԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺԻՒՐԻԻՆ
Ամէն դեղարաններու մէջ կը ծախուի
4—36

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, տկարուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, մինչ կը փափաքէի զիրուկ, թմբլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ տղայական ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնափարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՍԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
13—26

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Նէֆի խան, Բաղչէ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը [illegible] փողոց Օսմ. նամակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Ջամօյեան
Մահմուտ Փաշա, Զարըճը խան. Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։
194

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՌՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութիւնը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած վճարումները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000է աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներուն [illegible] շահաբաժիններու գումար Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔի [illegible] մինչեւ հիմա [illegible] ընկերութեան [illegible] ապահովագրութիւն է, [illegible] 3 տարի [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 էն 100 տոկոսով [illegible]

[illegible] ապահովագրական [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 տոկոսաբեր [illegible] Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻՓՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիփօլ խան
Սանճագտար փողոց, Վիքթորիա խան
Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Մայիս 22ին Անադոլի, Մարսիլիայէն։
» 2ցին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 22ին Անադոլի. Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։
» 23ին Մինկրէլի, Էյրաթօռի։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եառեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պոյաճի, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոլօ	1491	Կոզօ	11	Մա[illegible]	724	Րոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	[illegible]	Կրատոնօ	[illegible]	Մարէնկօ	[illegible]	Սանթօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարզէլլ	[illegible]	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	[illegible]	Հիտալկօ	1581	Մէքսիքօ	[illegible]	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոպինօ	927	[illegible]	[illegible]	Միլ	[illegible]	[illegible]	1203
Պորոտինօ	1264	Տորօ	2383	Հորաթիօ	[illegible]	Մոնթէլլօ	[illegible]	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	[illegible]	1713	Հ[illegible]էր	595	Մուրիլլօ	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Պրիւնօ	841	[illegible]	[illegible]	Իւկօ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	[illegible]
[illegible]	448	Էկօ	[illegible]	Իտաճ	[illegible]	Օ[illegible]	[illegible]	[illegible]	1470
Կէլլօ	1371	Էլտորատօ	[illegible]	Ճ[illegible]նօ	[illegible]	[illegible]	4036	[illegible]	481
Կալիպսօ	1837	Էրաթօ	84	[illegible]	1053	Օրլանտօ	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Պոլէրմօ	637	Վասքօ	1914
Տիտօ	1094	[illegible]	1328	[illegible]	[illegible]	[illegible]	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Վոլթուրնօ	2396
[illegible]	[illegible]	Ֆրանչիսքօ	4582	[illegible]	2272	[illegible]	1663	Խէտիվ	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	306	Լիվոնօ	[illegible]	Րոլլօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Գոլորատօ	[illegible]	Կիկանօ	1143	Լորէնզօ	3191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Մորէնֆօ շոգենաւը։ Նաւապետ Պօքսոլ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Քօնկօ շոգենաւը, Նաւապետ Հարպօրտ, յունիս 1ին։
Սիքիօ » » Ս[illegible], » 4ին։
Միքասօ » » Թօրբ, » 15ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուլս
Գշ. 4/17 Սէվաստ-պոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Էյնարոզ, Սէլանիկ, [illegible] Պէյրութ, Եաֆա, Բորթ—Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին միջօրէէն։
Եշ. 6/9 Օտեսա ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 8/21 Միտիլի, Իզմիր, [illegible] ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կ. Ր. 9/22 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ. Նովորոսիսք, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանի Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Կաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	[illegible]
Քամբանիա	12950	[illegible]	[illegible]
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	[illegible]
Ումպրիա	8128	[illegible]	[illegible]
Էթրուրիա	8120	[illegible]	[illegible]
Պէնոնիա	7392	[illegible]	2181
Սլավոնիա	7269	[illegible]	[illegible]

Շէրպուր շոգենաւը. Նաւապետ Բէնէթ. Քօօթ, Լիվըրբուլէն հոս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ՃՕԼԻ Ւ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւ։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամզէս	3000	Թիպսա	2500
[illegible]	3000	Նէքթօ	2400
Թէպըր	3000	Օսիրիս	2250
Քէսնորուս	3000	Բերա	[illegible]
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	[illegible]	Կասսէնտր	1500
Մակրին	2500	[illegible]	1100

Դիմել առ Ժ. Վ. ՌԻՒԹՕԼ եւ Ընկ.
Ռիւթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ Ընկ.
191 31 Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր, ԶԱՐԵՀ [illegible]

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ս.

ԹՌՉՈՒՆՆԵՐՈՒՆ ԹՈՎԻՉԸ

Ցեղակարծ բացագանչութիւն մը, Վալէրիի կողմէ արձակուած, ընդմիջեց խօսքը։

— Աւասիկ Կապրիէլ կու գայ։

— Սիւզա՛նն ալ։

— Երկու անբաժանելիները։

— Օրիորդներ, պատճառը այս է որ կէս օրը կէս ժամ անցած է... Անոնք որ ժամադրոյթ ունին, կրնան ճշդել։

— Իրողութիւնը այս է որ անոնք միշտ միեւնոյն ժամուն կը հասնին, հաւաստեց գործաւորուհի մը։

Ծաղկանոցը եզերող ճիւղերուն մէջ երկու աղջիկներ երեւան եկան։

Անոնցմէ մէկը ունէր ջինջ ճակատ մը ոսկեզօծ խոպոպիկներով շրջանակուած, եւ ցոլացող կապուտակ աչքեր, որոնք կը լուսաւորէին փափուկ եւ նուրբ դէմք մը, նման այն կոյսերուն զորս Իտալացի Բրիմիթիվ նկարիչները արտադրած են։ Միւսը թուխ էր, կրակոտ աչքերով, երկար թարթիչներով քօղարկուած, անփայլ ու սաթագոյն, որոնք ի վեր կը հանէին շրթունքներու տրիւնտ ծիրանեգոյնը։ Հասակնին վայելուչ ու ճկուն էր, մինչ անփութօրէն կը յառաջանային ծաղկած թուփերուն մէջէն։ Թէեւ իրենց կերպարանքը տարբեր, բայց շնորհի մասին կը հաւասարէին իրարու։ Դժուար պիտի ըլլար որոշել թէ երկուքէն որ՛ն պէտք էր տալ գեղեցկութեան դափնին։

— Անոնք չեն կրնար հանդարտ թողուլ մեզ մեր պարտէզին մէջ, ըսաւ Լուիզն քիչ մը դաժան դէմքով մը։

— Միթէ մեզի չափ ալ անոնց չի՞ վերաբերիր, դիտել տուաւ Ներողամիտ Լինա։

Ատէլ Պօքարէ դառնութեամբ պատասխանեց.

— Իրենց տեղը հոս չէ... Կապրիէլ դերձակներու փորձիչ է Շըվիլեարի քով, մինչ Սիւզան վաճառորդուհի է Ռաշէլ Միւլլէրի մօտ... Ճաշարանը կերակուր կ'ուտեն... Բիթերնին բարձր պաշտօնեաներ են անոնք... Ինչո՞ւ համար մեզի պէս խեղճուկրակներուն հետ կու գան կը խառնուին։

— Դուն պէտք չէ որ չարախօսես անոնց վրայ, քանի որ միեւնոյն տունը կը բնակիս եւ ամէն իրիկուն ու առաւօտ ճամբու ընկերն ես անոնց, դիտել տուաւ Ժիւլի Մօրէլ։

— Որովհետեւ տապաս կը պատուիրէ որ միասին երթանք, ենթադրելով որ անոնք կը հսկեն իմ վրաս... Իբր թէ ի՛նչ ընելիքս գիտնալու տարիքին մէջ չըլլայի...

— Ըսէ՛ նայիմ, սիրահարներուդ արգելք կ'ըլլան, յարեց Լէօքատի չարամտութեամբ։

— Աս էր պակաս... Իրենց գործերով չեմ զբաղիր... Թո՛ղ անոնք ալ իմիններովս չզբաղին... Բայց այս ամենը արգելք մը չէ որ առանց նպատակի եկած ըլլան հոս։ Ցուցամոլութեան, ինքզինքնին դիտել տալու համար է որ հոս կու գան... Նայեցէ՛ք։

Երկու նորատի աղջիկները կը շարունակէին յամրաքայլ յառաջանալ։

Սիւզան — խարտիշագեղը — ձեռքը մխրճած ցանցաւկին մէջ, հիացումով մը [illegible] կ'ընէր մօտակայ ծառերուն թռչունները, որոնք կը թուէին հեռուէն ճանչնալ զայն, եւ արդէն իսկ ճարտար դարձուածքներով կը պտտէին անոր շուրջը։ Սիւզանի մերձեցումը ունեցող իրենց զուարթագին ճռուողիւնները հետեւանք չէին առատօնային հրաշալի օրուան մը առթած զուարթութեան, այլ աւելի ուղղակի պատճառ մը կը շահագրգռէր զանոնք։

Մանկամարդ աղջիկը կանգ առած էր. հիանալի ժպիտ մը կը լուսաւորէր իր արտայայտիչ դէմքը։

Կապրիէլ, իր ընկերուհիին ամենափոքր շարժումներուն հետեւելով, նմանապէս կանգ առած էր։

Սիւզան իր բարեկամուհիին թեւէն բռնած էր, եւ համաչափ քայլերով կը մօտենար ծառի մը եզերքին։

Զայն եզերող թեթեւ պատնէշը անցնելով, մարգերուն վրայ յառաջացաւ։ Հոն, ձեռքը բացաւ, որուն ամէնի պէս ողորկ վերնամարթը չէր այլայլած աշխատութենէն։ Թռչունները, ի տես ճերմակ հացի փշրանքներուն, զուարթ ճիչեր արձակեցին։

Գործաւորուհին, մեղմօրէն, իր շուրջը նետեց հացի փշրանքները, եւ ընդհուպ ճնճղուկներու երամով մը շրջապատուեցաւ, որոնք հորիզոնին չորս ծայրերէն կը վազէին կուգային։

Ոմանք յանդուգն ու ընտանի, արկածէտի մը անձնազոհութեամբ կ'իջնային ուսերուն վրայ եւ մազը կուտային, իբր թէ զուգած ըլլային զայն. քիչ մը հեռուն, իրարու հետ կը կռուէին ճռուողելով, աւարնին յափշտակելու համար. ուրիշներ, ընդհակառակը, աւելի երկչոտ, [illegible] համաչափօրէն կը թռչէին, կարծես ուզելով վարձատրել իրենց ցոյց տուած հեզութեան համար։

Սիւզան ամենքն ալ կ'ընդունէր միեւնոյն անաչառութեամբ։ Հիմա ծաղկանոցին դալարիքը կ'անհետանար թռչուններու երամին տակ. աղաւնիներ ալ եկած միացած էին ընտանի ճնճղուկներուն։ Ամէն գոյներով կային անոնց մէջ. վարդագոյն կապոյտով մոխրագոյն, ուրիշներ՝ բաց գոյն պէծ ու մովի զարնող երանգներով։ Ընտանի ճնճղուկները (pierrots) կարծես հաշտ կ'երթային միւս ճնճղուկներուն (moineaux) անպատկառ խումբին հետ, որոնք գլուխնին թեւերնուն մէջ կը խոթէին կամ ընտանի ճնճղուկներու գլուխներուն վրայէն կը ցատկէին, որսը յափշտակելու համար։

Թռչուններու թովիչը, իր ուսերուն եւ թեւերուն վրայ կը կրէր կէս երկվեցեակէն աւելի թռչուններ, իրենց թաթերուն վրայ կեցած յոխորտագին եւ իրենց նմաններէն աւելի ուժգին ճռուողելու զբաղած։ Սակայն, մերթ ընդ մերթ, թռչուններուն թովիչը ստիպուած էր ի դերեւ հանել շատակերներու անյագութիւնը, որոնք յաճախ յարձակում կը գործէին եւ իրենց ընկերները կը զրկէին խնճոյքին մէջ ունեցած իրենց օրինաւոր բաժինէն։ Մանկամարդ աղջիկը կը ճանչնար այդ շատակերները եւ մեղմ յանդիմանութիւններ կ'ընէր իրենց շատակերութեան համար, միւս ձեռքով մեկնելի կ'ընէր անոնք թեթեւ շարժումով մը։

Սակայն, այդ յափշտակիչ [illegible] համարձակութիւնը վախ կը պատճառէր ծերուկ զոյգի մը, որ [illegible] տակին պահուըտած, փետուրնին կը ցցէին եւ չէին համարձակեր մօտենալու օրհնուած մանանային։

Բայց Սիւզան, որ շատ լաւ սերտած էր իր նախախնամական դերը, կը ջանար կատարելապէս անաչառութեամբ ի գործ դնել իր պաշտօնը։ Շրթունքներու այն ընտանի շարժումով, որուն ձայնը [illegible] կը նմանի, Սիւզան երկու երկչոտ թռչունները հրաւիրեց վստահութիւն ունենալու իր խնամակալի պաշտպանութեան վրայ։

Կարծես թէ ընտանի ճնճղուկները այդ ամէնը կը հասկնար Սիւզանի շարժուձեւը։ Տակաւ կը մօտենային, փոխադարձաբար զիրար քաջալերելու երեւոյթով՝

(Շարունակելի)